

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Angleški kralj o sodelovanju s Francijo

Predsednik francoske republike Lebrun je bil včeraj v Londonu sprejet z mogočnimi manifestacijami — Pomembni politični zdravici poglavarjev britanskega in francoskega imperija

LONDON, 22. marca. c. Včeraj popoldne sta prispela v London na službeni obisk angleški kraljevski dvojici predsednik francoske republike Lebrun in njegova soproga. Na londonski postaji sta ju počakala in pozdravila kralj Jurij in kraljica Elizabeta s predsednikom vlade in mnogimi ministri ter drugimi odličniki. Kralj in predsednik sta se pristožno pozdravila, ravno tako tudi kraljica in ga. Lebrunova. Pri vožnji v mesto so ogromne množice, ki jih cenijo na več kot milijon ljudi, prirejale predstavniku Francije nepopisne ovacije, potem pa navdušeno manifestirale, za prijateljstvo med Anglijo in Francijo.

LONDON, 22. marca. AA. (Reuter): Sredi se je vršila velika slavnostna večerja v Beli in Zlati dvorani Buckinghamskega dvorca na čast predsednika francoske republike Lebruna in njegove gospe. Večerji so prisostvovali: angleški kralj in kraljica, predsednik Lebrun z gospo ter 195. najuglednejših osebnosti, med njimi kraljica Mary z vsemi člani kraljevskega doma. Večerji so prisostvovali med drugim predsednik vlade z ministri, veliko število poslancev ter canterburški nadškof. Pri večerji so se posluževali znamenitih zlatih krožnikov in drugih posod iz bogate državne zbirke. Angleški kralj je nosil modro admiralsko uniformo.

Zdravica kralja Jurija VI.

LONDON, 22. marca. AA. O priliki večerje, ki sta jo angleški kralj in kraljica priredila sredi na čast predsedniku francoske republike Lebrunu in njegovi gospe v Buckinghamskem dvorcu, je angleški kralj imel govor v katerem je med drugim dejal:

Z velikim zadovoljstvom vstajam, gospod predsednik, da vam in vaši gospe zaželimo dobrodoščilo v naši prestolnici. Kraljica in jaz nikoli ne bova pozabila obiska, ki sva ga v juliju minulega leta napravila v Franciji in ob kateri priliki nama je bil prirejen nenavadno pristožen sprejem s strani francoskega naroda. V sedanjem času se podnebje Londona ne more sporejati z bleškom pariskega sonca meseca julija, toda pri vsem tem ni potrebno zagotavljati vam, s koliko toplino in občutku vas sprejemamo v tem velikem mestu in istotako v vseh ostalih delih kraljestva. Naš narod pozdravlja v vaši osebi, gospod predsednik, upoštevanega šefa velikega naroda, s katerim nas veže prijateljstvo.

Francosko-angleški odnosi so mnogokrat predmet proslave z izbranimi in svečanimi besedami, toda nikoli niso imeli tako velikega pomena kakor danes. Naša dva naroda lahko vržeta pogled na niz stoletij zgodovine, ki niso izpolnjena samo z junastvom, temveč tudi z velikimi uspehi na znanstvenem in umetniškem polju. Praksa demokratičnih vlad je omogočila našima narodoma ustanove, preko katerih se najzgodovnejše kaže izraz svobode in pravice, ki ju naša dva naroda enako ljubita. Naša dva naroda se zavedata tudi skupnosti interesov, ki ju vežejo. Naši državniki so zaradi tega mogli v ozračju popolnega medsebojnega zaupanja delovati ter sem prepirčan, da se bo to sodelovanje naših dveh vlad nadaljevalo, da bi se tako napravila največja usluga miru. Naši dve vladi sta odločni v tem, da napravita vse kar je v njunih močeh, da bi se številna resna vprašanja in problemi, na katere naletimo danes na svetu, rešili na prijateljski način. Naši dve vladi pa ne bosta sodelovali pri nobeni ureditvi s kršitvijo onih načel, ki morajo vladati v odnosih med poednimi državami.

Mi popolnoma uvidevamo težave, ki nam ležijo na poti, toda istotako je v nas prepričanje, da lahko gledamo v bodočnost z zaupanjem, zavedajoč se svoje sile, svojih intelektualnih kreposti in drugih vrtilin, s katerimi se odključeta oba naša naroda posebno v trenutkih nevarnosti. Svoja čaša dvigam v vaše zdravje, gospod predsednik, in v združevanje vaše gospe ter za veličino in napredek slavnega francoskega naroda.

Odgovor francoskega prezidenta

Predsednik francoske republike Lebrun je odgovoril z naslednjo zdravico: »Noben dokaz simpatij mi ni dražji, kakor dobrodoščilo, ki jo je Vaše Veličanstvo naslovilo name in mojo ženo in v kateri je Vaše Veličanstvo omenilo obisk, ki sta ga v Njemim Veličanstvom kraljico napravila francoskemu narodu, ki vama je ob tej priliki manifestiral svojo globoko vdanost. Na aklamacije, ki jih je vama priredil Pariz, so prišle aklamacije Londona šefu francoske države. Imel sem priliko, da pri prvem obisku tega velikega in ponosnega mesta vidim, kako je to kraljevsko mesto občutilo ono, kar nas združuje, kakor da želita obe prestolnici vsemu svetu dokazati naše želje, za katere ne obstojajo moralne meje.

Prijateljstvo naših dveh držav je zakoreninjeno v moralni zavesti ter se danes pojavlja kot naraven in nujen pogoj njihovega obstoja. Medsebojno razumevanje postaja vedno bolj globoko ter se jača na vseh poljih, tako da vidimo, da sta se oba naša naroda izjavila za skupna načela, ki predstavljata tako za poedince kakor za celotne narode najvišji razlog, za katerega se živi, kajti svojo načelnost in svojo moč črpamo ravno iz tega ideala, kar nam daje vedno več hrabrosti, da se ga tudi v naprej držimo. Naš občutek časti, pravice, človeškega dostojanstva, spoštovanja sporazuma in dane besede, naša udanost svobodni govora, mišljenja in tiska, nevmišljanje v notranje zadeve drugih držav, ljubezni do miru, to vse so naša načela, ki se jih držimo.

Vedno kadar so naša načela nekje na svetu doživela neuspeh, se je naše javno mnenje dvignilo, ter zahtevalo od vlad, da pojačajo oborožitev, da bi se okrepila varnost države ter s tem podprli splošni mir. Na ta način se potrjuje naša želja, da delamo za obnovitev mednarodnega zaupanja, ker sicer za noben narod ne bi obstajal niti mir niti pravo blagostanje. Prepričan sem, da delajo francoski in angleški državniki za ves svet, ako podpirajo ta načela ter se trudijo, da bi svet prišel iz današnjih gmotnih dni.

Zahvaljujem se Vašemu Veličanstvu in Nj. Vel. kraljici za ljubeznivi sprejem, ki ste nama ga priredili. Dvigam čašo na zdravje Vašega Veličanstva Nj. Vel. kraljice, Nj. Vel. kraljice Mary in kraljevskega doma, za blagostanje kraljevine Velike Britanije ter izražam najlepše želje za napredek britanskega imperija.

Manifestacije na ulici

London, 22. marca. AA. (Reuter). Sredi se je za časa slavnostne večerje v Buckinghamski palači zbrala velika množica ljudi, ki se spremljalo vsako gibanje, ki se je opazilo v palači, z glasnim vzklikanjem Obisk Lebruna britanski prestolnici je glavni predmet londonskega tiska, ki prinaša številne fotografije o včerajšnjem sprejemu. Vsi listi pišejo navdušeno ter naglašajo, da francosko-angleško prijateljstvo ni bilo nikoli iskrenejše kakor v sedanjem času.

Odmev v francoskih listih

Pariz, 22. marca. AA. (Havas) V komentaru Lebrunovega obiska v Londonu piše »Figaro«: Mi nismo dvomili, da bo London

toplo pozdravil predsednika francoske republike. Vedeli smo, da bodo aklamacije, ki mu bodo prirejane, veljale vsej Franciji, tako kakor so Francozi v juliju minulega leta istočasno izražali spoštovanje in prijateljstvo napram velikemu prijateljskemu narodu in napram suverenu, ki je inkarnacija tega naroda. Z ozirom na razmere, skozi katere koraka današnja Evropa, pa imajo manifestacije v Londonu še prav poseben pomen.

»Epoques« piše, da predstavlja Lebrunov obisk v Londonu v današnjih razmerah dogodek ogromnega pomena.

»Temps« pripominja k potovanju, da bo Lebrunov obisk v Londonu pokazal vsemu svetu tesno solidarnost »velikih demokracij. To potovanje bo še bolj okrepilo občutek »povprečnega Angleža«, ki je v kazal pred prasko tragedijo globoko sočutje, ki je prekašalo »vzmemirjenost« »povprečnega Francoza«. Obisk bo dal Angliji in Franciji impulz za nove napore in novo energijo za ohranitev svetovnega miru.

»Oeuvre« piše, da je bila norekritev »prisrčnega sporazuma« med Anglijo in Francijo v današnjih motnih dneh potrebna, celo bolj potrebna, kakor v letih 1912, 1913 in 1914. Francozi in Angleži morajo po besedah samega Chamberlaina braniti skupnost svojih interesov in to ne samo materialnih, temveč tudi moralnih. Razlika med letom 1914 in sedanjim časom je samo v tem, da se nihče ne bo mogel izgovarjati na to, da je smatral prijateljstvo samo za platonično. »Journal« piše, da Francozi in Angleži branijo skupni ideal svobode, poleg tega pa skupne gospodarske in vojaške interese. Francosko-angleška solidarnost je zasnovana na solidnih osnovah idealov in interesov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Klajpedsko ozemlje se priključi Nemčiji

Na zahtevo nemške vlade je litovska vlada pristala na odstop klajpedske pokrajine, ki jo bodo Nemci najbrž že danes zasedli

LONDON, 22. marca. AA. (Reuter). Poluradno se poroča, da je litovska vlada sklenila sprejeti vse nemške zahteve ter ji izročiti takoj klajpedsko ozemlje.

KLAJPEDA, 22. marca. AA. (Reuter). Litovski guverner za Klajpedo Gailius je potrdil sinoči, da je Nemčija poslala Litvi ultimatum, v kateri je zahtevala naj Litva odstopi Nemčiji klajpedsko ozemlje.

KOVNO, 22. marca. c. Litovska vlada je na svoji sinočni seji pristala na zahtevo Nemčije, naj ji takoj odstopi klajpedsko ozemlje. Danes se sestane litovski parlament, da odstopitev ratificira.

Litovska vlada je izdala v zvezi z odstopitvijo dva komunikeja. V prvem pravi, da je nemški zunanji minister Ribbentrop sporočil litovskemu zunanjemu ministru ob priliki njegovega obiska v Berlinu, da Nemčija zahteva odstopitev klajpedskega ozemlja na podlagi narodne samoodločbe. Nemčija je smatrala, da je postalo razmerje med Nemci in Litovci v klajpedskem ozemlju prenapeto in da bi moglo to dovesti do intervencije nemške vojske.

Litovska vlada je že začela umikati svoje čete s klajpedskega ozemlja ter je tudi sestavila delegacijo, ki naj uredi vse formalnosti pri predaji ozemlja. Pričakujejo, da bodo nemške čete vkorakale že danes.

Nemška poročila

Berlin, 22. marca. Iz Kovna poročajo: Po svojem povratku v Kovno je včeraj 21. marca od 14. do 18. litovski zunanji mi-

nister Urksis poročal ministrskemu svetu o rezultatih svojih razgovorov z Ribbentropom. Iz poročila je bilo razvidno, da je Ribbentrop stavil zunanjemu ministru predlog, naj Litva vrne Nemčiji Klajpedo, češ da je to edino zadovoljiva in možna rešitev. Pripomnil je, da bo Nemčija v primeru doseženega sporazuma upoštevala gospodarske interese Litve in ji dala na razpolago tudi luko v Klajpedi. Zunanji minister je omenil, da to tudi odgovarja želji prebivalstva Klajpede, in da je ureditev tega vprašanja važna za bodoče odnose med Nemčijo in Litvo. Minister je nato prečital tudi poziv prebivalstva v Klajpedi, ki zahteva svoje pravice. Razpoloženje je tako, da je neobhodno potrebno, dokončno urediti klajpedsko vprašanje, da se tudi na ta način prepreči spopadi.

Potem ko je zunanji minister podal sliko o splošnem položaju in rezultatih svojih razgovorov, je ministrski svet na seji zelo dolgo in podrobno proučeval nastali položaj ter sklenil sprejeti nemške predloge. Posebna litovska delegacija bo odpoštovala v Berlin, da v zvezi s tem uredi vsa potrebna vprašanja.

Berlin, 22. marca. w. Vest. da je Litva pristala na odstopitev Klajpede Nemčiji, je v vsem klajpedskem ozemlju zbudila radostno razpoloženje med tamošnjimi Nemci. Davi ob 8. je bilo vse ozemlje okrašeno z zastavami s kljukastim križem, ob 9. se je pa na glavnem trgu Klajpede zbrala ogromna množica, ki je vzdikala Hitlerju in se mu zahvaljevala za rešitev.

V Berlinu pravijo, da ni bilo ultimata

BERLIN, 22. marca. AA. (DNB). Z obveščene strani izjavljajo, da vesti, ki krožijo v inozemstvu, da je Nemčija poslala Litvanski ultimatum, ne odgovarjajo resnici.

Dr. Maček o nujnosti rešitve hrvatskega vprašanja

Včeraj dopoldne je sprejel dr. Maček v svojem stanovanju v Zagrebu dopisnika »Associated Press« iz Beograda in mu pojasnil svoje poglede na pereča politična vprašanja, ki zanimajo zdaj ne samo Jugoslavijo, temveč tudi inozemstvo. Dr. Maček je pojasnil vzroke nezadovoljstva Hrvatov in njegove korenine v preteklosti. Med drugim je dejal v svoji izjavi, ki jo danes prinašajo tudi zagrebški in beograjski listi:

Zahteve Hrvatov so sprejemljive brez omejitve ne samo za Srbe in za državo Jugoslavijo, temveč tudi za zapadne demokracije. Hrvati so pripravljeni iskreno priznati skupne meje s srbsko dinastijo, zahtevajo pa v teh mejah in pod to dinastijo brezpogojno svojo svobodo. To vprašanje se mora hitro urediti.

Jaz bi bil pripravljen poslati svoje zastopnike v vlado, ki bi obsegala vse politične sile v državi, torej v koncentracijsko vlado: ne v vlado, ki bi bila njena naloga podaljševati sedanje stanje v neskončnost, temveč v vlado, ki bi takoj etorila najresnejše ukrepe, vodeče h končni ureditvi hrvatskega vprašanja.

Po mojem mnenju je v sedanjem mednarodnem položaju prišel skrajni trenutek, da se sporazum med Srbi in Hrvati uresniči — tem bolj, ker zdaj noben resen politični faktor v Srbiji ni proti ureditvi tega vprašanja. Za to je vsa srbska opozicija, pa tudi bivši najhujši nasprotniki zadovoljive hrvatskim zahtevam, nosilci svoječasne režima.

Ki so pri zadnjih volitvah kandidirali na moji listi. Čeprav niso z menoj sklenili nobenega političnega sporazuma, vem iz razgovorov z njimi, da so tudi oni prepričani, da je ureditev hrvatskega vprašanja nujna potreba.

Bolgarija se pridružuje balkanski vzajemnosti

Velik odmev bolgarskega obiska v Turčiji — Pričakovane skorajšnjega pristopa v Balkansko zvezo

Carigrad, 22. marca. e. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da je bil glavni pomen prihoda dr. Kjušeivanova v Turčijo okrepitev zvez med Balkansko zvezo in Bolgarijo. Obisk dr. Kjušeivanova je turška javnost razumela kot izraz dobrih odnosov med obema vladama in obema državama. Carigradski politični krogi smatrajo, da je cilj tega prijateljstva sporazum Balkanske zveze z Bolgarijo. Službeni komunike, izdan po sestanku dr. Kjušeivanova s predstavniki Turčije, je povzročil veliko zadovoljstvo v turški javnosti, ker je v njem na najbolj jase način izražena misel skupnega političnega nastopa vseh balkanskih držav. Oni deli komunikeja, ki pravi, da z ozirom na dogodke v Evropi samo solidarnost balkanskih držav jamči mir ne samo za države balkanskih narodov, temveč v veliki meri za vso Evropo, je napravil globok vtis. S tem je bilo potrjeno, da Bolgarija z istimi očmi gleda na bodočnost Balkana, kakor države Balkanske zveze. Sporazum Balkanske zveze z Bolgarijo se razvija v taki atmosferi, da postaja že stvarnost.

Turški listi pišejo: Smo na poti, ki bo Bolgarijo pripeljala k Balkanski zvezi. Največji del poti je že za nami in smo že skoraj dosegli končni namen. Ni dovolj, da je Bolgarija samo prijateljica Turške, temveč je prišel čas, da vidimo to državo v krogu Balkanske zveze.

BUKAREŠTA, 22. marca. Vsi današnji rumunski listi prinašajo poročila k bivačju bolgarskega ministrskega predsednika dr. Kjušeivanova v Ankari in Carigradu in v glavnem potrjujejo vsebino komunikeja glede solidarnosti balkanskih držav za zagotovitev miru na jugovzhodu Evrope. Listi izražajo nado, da bo Bolgarija kmalu pristopila k balkanski zvezi. »Tim-pul« prinaša poročila pod velikim naslovom: »Solidarnost vseh balkanskih držav — garancija za mir.« Romanija upa, da bo Bolgarija šla preko majhnih političnih nasprotij, ki se dajo na lep način likvidirati in da se bo zavedala, da je rešitev Balkana samo v geslu »Balkan Balkan-cem!« Podobno pišejo tudi drugi listi in večinoma izražajo nado, da se bo Bolgarija kmalu znašla v Balkanski zvezi.

Seja Velikega fašističnega sveta

RIM, 22. marca. AA. Zasedanje velikega fašističnega sveta je trajalo sredi popoldne v noč. Poročilo o seji bo izdano pozneje.

Rim, 22. marca. w. Sredi ob 22. je imel veliki fašistični svet svojo sejo, po kateri je bil izdan naslednji komunike: »Veliki fašistični svet je glede na grožnje za uveljavitev zveze demokratičnih držav in Sovjetske Rusije v enotno fronto proti totalitarnim državam mnenja, da to ni fronta miru, temveč fronta, ki prinaša vojno. Dogodki v Srednji Evropi imajo svoj izvor v Versaillesu in veliki fašistični svet v tem hipu izjavlja, da se popolnoma strinja s politiko osti Rim-Berlin.«

Stališče Združenih držav

WASHINGTON, 22. marca. AA. (Reuter) Na merodajnem mestu trdijo, da bodo Zedinjene države v primeru, da bodo evropske velesile dale izjavo proti napadalcem, izdale sileno izjavo tudi s svoje strani.

Na včerajšnjem sestanku z novinarji je Roosevelt odklonil vsako izjavo glede dogodkov v Srednji Evropi. Roosevelt je samo dejal, da niso osnovane vesti o tem, da bi on predlagal izvajanje splošnega gospodarskega bojkota Nemčije.

Washington, 22. marca. AA. Državni podtajnik ministrstva za zunanje zadeve je izjavil novinarjem, da Zedinjene države ne bodo prisostvovala konferenci, ki naj bi se sklicala v zadevi Češkoslovaške. Amerika še ni z nobeno zainteresirano vlado izmenjala mnenja glede tega vprašanja.

Češka dobi koncentracijsko vlado

PRAGA, 22. marca. AA. (Stefani). Dr. Hacha je poslal predsedniku vlade Bernu pismo, v katerem ga obvešča o razpustu skupščine in senata. Istočasno je Hacha objavil na sejo okoli sto čeških politikov, s katerimi se bo pogajal o ustanovitvi nove koncentracijske stranke.

Trgovinska pogajanja med Rumunijo in Nemčijo prekinjena

BUKAREŠTA, 22. marca. AA. Trgovinska pogajanja med Rumunijo in Nemčijo so bila začasno prekinjena ter odpotuje šef nemške delegacije danes ali jutri v Berlin po nova navodila.

Smrt slovitega letalca

PARIZ, 22. marca. AA. (Stefani). Znan letalski konstruktor Jacques Breguet je sinoči umrl v 57 letu starosti.

Italijanski sezonski delavci v Nemčiji

Monakovo, 22. marca. AA. (Stefani) Prvi del italijanskih delavcev, ki bodo letos delali v Nemčiji, je prispel v Rosenheim, kjer so jih prebivalci in predstavniki oblasti pristožno pozdravili. Računa se, da bo letos delalo v Nemčiji 35.000 italijanskih delavcev.

Borzna poročila.

Curth, 22. marca. Beograd 10.—, Paris 11.775, London 21.83, New York 444.75, Bruselj 74.825, Milan 23.40, Amsterdam 236.—, Berlin 178.25, Praga —, Varšava 83.50, Bukarešta 3.37.

Gospodarski položaj Slovenije

Plenarna seja zbornice za TOI - Dogodki zadnjih dni nalagajo tudi našim gospodarskim krogom skrajno previdnost

Ljubljana, 22. marca. Današnja plenarna seja Zbornice za TOI je otvoril predsednik g. Ivan Jelačin z ugotovitvijo, da je sklepčna, ker je navzočih 40 zborničnih svetnikov, 7 se jih je opravičilo. Predsednik je pozdravil zastopnika banske uprave načelnika dr. Rateja in prečital naznanila. Ban dravske banovine je odobril zbornični proračun za leto 1939 v znesku 3.790.142 din dohodkov ter 3.783.459 din izdatkov, torej s presežkom 6683 din. Ban je tudi odobril, da sme zbornica za pokritje potrebščin pobirati doklade in prispevke, ki jih je zbornični svet sklenil. Nadalje je odobrila banska uprava povišanje takse za obrti in novo takso za potrdila za dosego znižanega prispevka za Bratovsko skladišče, potrdila za dobavo industrijske soli in za trošarine prosto nabavo raznega trošarskega blaga.

Zbornično predsedstvo je nekaterim uradnikom in pripravnikom dovolilo začasne draginske doklade. Zbornica je protestirala proti odvzemu zemljišča, ki ga je mestna občina uporabila za regulacijo Doljenske ceste. Zbornica zahteva za porabljeni svet odškodnino 27.000 din. Na poziv oblasti je zbornica imenovala v posvetovalni odbor za organiziranje in pospeševanje avtobusnega prometa dr. Cirila Pavlina, v reklamacijski odbor za pridobitno v Novem mestu Ivana Podboja, gostilničarje v Ribnici, častne sodnike na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani, to je v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novem mestu in Murski Soboti, kakor tudi priseljenike za obrtno sodišče in za obrtno prizivno sodišče v Ljubljani. Za člane ravateljstva SUZOR-a v Zagrebu je zbornica imenovala zbornična svetnika Ivana Avseneka in Miloša Hohnjca. Za namestnika umrlega člana zbornice Geze Vezirja, ki je bil član gostinskega odseka, je zbornica imenovala hotelirja Ludvika Vukana iz Dolnje Lendave. Navzoči člani so s klici »Slava« poštali spomin umrlega tovariša Vezirja.

Predsednik Ivan Jelačin je nato prečital nekaj važnih odstavkov iz poslovnega poročila z izjavo, da živimo v težkih časih in da moramo biti budno na straži in na svojem mestu, da obvarujemo vse tiste pridobitve, za katere smo se desetletja borili. Pozval je svetnike, naj bodo složni bolj kakor kdaj prej, kajti iskrena sloga in sporazum sta nam danes predvsem potrebna.

Navzoči člani so z odobravanjem sprejeli predsednikovo naznanilo.

Tudi glede pravilnika o stvarjanju poslovnih rezerv moramo žal ugotoviti, da ni prinesel pričakovane olajšave in da je položaj ostal nespremenjen.

BISTVENO POSLABŠANJE NAŠE ZUNANJE TRGOVINE

V naši zunanji trgovini se je položaj ob koncu lanskega leta bistveno poslabšal. Dočim je bila trgovinska bilanca l. 1937 aktivna za 1038,6 milijona din, je skupni aktivni saldo ob koncu l. 1938 na borih 72 milijonov dinarjev. Izvoz l. 1938 je nazadovol v primeru z l. 1937 za 1225 milijonov din, uvoz pa je nazadovol le za 258,4 milijona din. Klirinške države ob lažjo tudi iz koncem l. 1938 67% našega izvoza in 69,5% našega uvoza. To pomeni za nas težko in enostransko odvisnost od gospodarske in finančne politike klirinških držav, katerim je naš zunanji trgovski promet izročen tako rekoč na milost in nemilost.

Primamljiv preferencialni sistem držav s prohibitivno zaščito lastne agrarne produkcije je pritegnil skoro ves promet naših najvažnejših izvoznih predmetov nase, povzročil s tem škodo celo v tuzemstvu, ki so se razvile daleč preko svetovne paritete ter nam sedaj onemogočajo v. k. izvoz iz države s svobodnim deviznim prometom. V zadnjem času odločilni činitelji polagoma uvidevajo pogoje naše d. danje devizne politike. Ako hočemo, da se naš izvoz v devizne države zopet razmahne, je predvsem potrebno, da ministrstvo financ odstopi od svoje zahteve o odku - deviz po nižjem tečaju. Promet deviz je padel od 3470 milijonov na 2318 milijonov din, kar pomeni nazadovanje za 33,19%. Tudi turisti iz deviznih držav so skoraj popolnoma izostali, pošiljave naših izseljencev pa so padle od 289,4 milijona na 253,1 milijona din, torej za 63 milijonov din. Naša devizna situacija se je tako poslabšala tudi zaradi likvidacije Nemške Avstrije.

Ob koncu preteklega leta smo imeli v aktivnih klirinških 463,4 milijona din terjatev, dočim smo dolgovali 249,4 milijona din. Naša na kapitalu rečna država je postala zaradi iznajdbe klirinških obr. čunov upnik inozemstva v blagovnem prometu. Naše terjatve do Nemčije so se povečale tekom preteklega leta za 194 milijonov din. Nemčija stalno forsira višji tečaj marke, da lahko ceneje nakupuje živila v Jugoslaviji.

V našem blagovnem prometu z Italijo so nastale v zadnjih desetih letih tolike spremembe, da je danes Italija do nas v saldu aktivna, dočim smo pred 10 leti imeli še nad 700 milijonov din aktivnega salda do Italije. Glede te države se rahlo naše gospodarstvo pred novo situacijo, ki nam narekuje nove naloge.

Naprava klirinška nas sili k skupnemu v državi, ki niso konkurenčne in kjer nam blago samo ne konvencija, pa ga moramo hoče noč nabaviti, ker je promet z deviznimi državami pod strogo kontrolo in vezan na uvozno dovoljenje Narodne banke. S 14. februarjem se je obseg uvozne kontrole povečal za nadaljnjih važnih 90 predmetov. Uvozna kontrola nas praktično in stvarno le še bolj sili k skupnemu v klirinških državah. Pomanjkanje plačilnih sredstev s svobodnim deviznim prometom se občuti že od lanske jeseni. Z redukcijo uvoza sirov in deviznih držav je naša industrija postavljena pred nov zelo zložen problem. Nemogoče nabave sirov in iz prekomernih držav postavlja nevarnost, da se bo morala produkcija zmanjšati, kar imelo za posledico odpuščanje delovnih moči. Poizkusi, da bi se naravne sirovine nadomestile z umetnimi, niso imeli zadovoljivega uspeha.

Od trgovinskih pogajanj z inozemstvom v zadnji dobi je omeniti predvsem nov trgovinski sporazum s Francijo, s katerim bo naš izvoz v Francijo za 40% večji od našega uvoza iz Francije, tako da se bo lahko presežek aktivnega salda porabil za plačilo naših finančnih obveznosti nampram lastnih državnih posojil v Franciji. Pričakuje se, da se bo naš izvoz v Francijo lahko povečal.

V NOTRANJNJI TRGOVINI PROMET VEČJA, A REŽIJA TUDI VEČJA

Na notranjem tržišču smo zabeležili porast prometa v večini trgovinskih strok za povprečno 10%, vendar se zaradi povečanja režije zaslužek ni mogel v istem razmerju povečati. Režija se je povečala zaradi raznih novih davkov in bremen. Uredba o državnem in banovinskem cestnem skladu je uvedla celo vrsto novih davčnin. Tudi z uvedbo melioracijskega sklada so bila uvedena nova bremena. Posebno mlini in žage bremen ne bodo zmogli. Tudi zavod za pospeševanje zunanje trgovine uvaja nove takse. Mimo teh bremen pa so se povečala tudi že obstoječa bremena. Naša davčna oblastva po vrsti

uvajajo za odmero pridobnine in družbene davka rigoroznejšo prakso. Tudi glede takse je praksa čedalje bolj ostra.

Položaj denarnih zavodov bi se lahko označil kot stacionaren. Likvidnost denarnih zavodov zelo polagoma, toda vendar stalno napreduje. Nad 22% vlog pa je še vedno nelikvidnih, kar pomeni v devetem letu takega stanja težko oviro za normalizacijo našega denarstva. Pa četudi bi bile vse vloge likvidne, smo še vedno daleč od normalnih prilik. Danes državni zavodi daleč prekašajo privatne in je etatizem v bankarstvu kakor v industriji zadobil odločilno premoč v vodstvu kredita in industrijske politike. Za Slovenijo je to težka ugotovitev, ker se vsi državni in privilegirani zavodi upravljajo po načelih najskrajnejše centralizacije.

TEŽKOČE V NAŠI INDUSTRIJI

V naši industriji so se pojavile mnoge težkoče. Za uporabo surogatov so potrebne nove investicije. Naš izvoz lesa je lani nazadovol za 232 milijonov din, pa nima niti v novem letu izgledov za zboljšanje. Kovinska industrija je bila polno zaposlena. Proizvodnja električne energije je napredovala za več kot 10%. Tekstilna industrija je zaradi redukcije uvoza sirov in težko pridelave. Industrija papirja je nazadovolvala v izkoriščanju kapacitete, čeprav se je številu zaposlenega delavstva povečalo. Pričakovana javna dela na cestah v jeseni se niso razpisala. Na gorenjski progi se je končno pričelo z razširjanjem važnejših postajališč. Nova proga št. Janž - Sevnica je bila oddana prometu. Tudi na progi Zidani most - Zagreb so izvršena vsa dela za nasipanje gornjega ustroja.

Znatni nedostatki poštnega, brzojavnega in telefonskega prometa, kjer zaostaja modernizacija naprav in prilagoditve službe daleč za gospodarskimi potrebami, so predmet stalne budne pažnje zborničnega urada. Zbornica je v vseh važnih vprašanjih otvorila obširne ankete. Obrtni referat je posvečal glavno pažnjo vprašanju zavarovanja obrtnikov. Prvotno navdušenje za zavarovanje se je znatno poleglo, ko so zaznali interese za višino prispevkov. Večina združenj se je izrekla pod danimi pogoji proti obveznemu zavarovanju.

POSPEŠEN PROCES PRESELJEVANJA INDUSTRIJE

Novi finančni zakon stopi s 1. aprilom v veljavo in je za 762 milijonov din večji od tekočega. Tako znatno povečanje proračuna daleč ni v skladu z izboljšanjem prilik v našem gospodarstvu. Za pokritje povečanih izdatkov se je uvedla posebna pavšalna določila kar za dobo 10 let. Ta nova določila se bo v Sloveniji mnogo težje občutila kakor v drugih delih države. Obenem se s 1. aprilom povišujejo tudi železniške tarife linearno za 5%, kar stavlja našo industrijo v Sloveniji zopet v težjo situacijo. Obetljivi nevarnost, da se bo še bolj pospešil proces preseljevanja industrije iz davčno preobremenjenih oblasti v tarifarno ugodnejše in davčno manj obremenjene kraje države. Najneugodnejše na je, da koincidirajo vsi ti dogodki z odtegnitvijo dosedanjih rezerv, s katerimi so doslej svobodno razpolagale zavarovalnice, socialni uradi, bančni zavodi in kreditne zadruge, ki so doslej oploveljevali gospodarsko aktivnost v svojem okolju.

OGROMNA SOCIALNA BREMENA

Tudi trgovinski register proukoliranih tvrdi ne izkazuje veselejše slike. Število protokoliranih podjetij je razpadlo lani za 227. Z zboljšanjem prometa se je število poravnanih in konkurzov nekoliko zmanjšalo. Kot delež dravske banovine na skupnem prometnem davku je vnesen v proračunu znesek 2,9 milijona din, kar je v krivičnem nesorazmerju z deleži, ki jih dobivajo druge banovine. Hudo breme, ki zadeva naše gospodarstvo, je breme socialnega zavarovanja. OUZD je pri določanju prispevkov za bolnišniško zavarovanje skupaj 99.856.380 din, zaostanki neplačanih prispevkov so znašali koncem l. 1938 skupaj 26.384.720 din ali 26,42% celotnega predpisa. Blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani je predpisala skupaj 9.906.636 din.

Ob koncu navaja poročilo še nekaj podatkov o poslovanju zborničnega urada, v drugem delu pa podrobnejši pregled važnih akcij zborničnega urada, zlasti akcij, o katerih v dvanajstih obsežnih okrožnicah doslej pripadniki še niso bili obveščeni.

Poročilo nadzornega odbora

Predsednik je prečital nato poročilo o računskem zaključku Zbornice za TOI za leto 1938. Čisto zbornično premoženje izkazuje ob koncu leta 1938, 2.717.743 din in je glede na zaključek v letu 1937, večje za 47.165 din. Nadzorni odbor je temeljito in podrobno pregledal vse zbornične knjige in sestavil zapisnik s predlogom za razrešnično in odobritev, ki ga je prečital zbornični svetnik g. Jakob Zadravec. Soglasno so člani sprejeli njegov predlog glede sprojetja računskega zaključka zbornice, fonda za zgradbo muzeja kraja Aleksandra I. Zidaničarja za umetno obrt in fonda zborničnega zavoda za pospeševanje obrti. Zbornični generalni tajnik g. Ivanu Mohoriču kot računodajalcu je plenum dal absolutorij.

Sporazum glede avtonomije obrtnega odseka

Predsednik Jelačin je prečital izjavo, ki je bila sprejeta od članov medodsekovnega odbora glede avtonomije obrtnega odseka. S 33 glasovi proti 10 je bil dosežen sporazum v tem smislu, da se Zavod za pospeševanje obrti izloči iz obrtnega odseka in postane samostojen zavod, katerega bo zbornica podpirala. Industrijski, trgovski in gostinski odsek so bili za tak sporazum pridržkom, da bodo razpravljali o morebitni ustanovitvi samostojnih zbornic, če se obrtni odsek ne bo držal sporazuma.

Načelnik obrtnega odseka g. Ogrin je prečital izjavo, s katero je odklonil sporazum, sklenjen na seji medodsekovnega odbora. Zahteval je v svojem in imenu 9 tovarišev iz obrtnega odseka popolno avtonomijo obrtnega odseka in sicer, naj se reši to vprašanje do 1. junija, sicer se bodo obrtniki odločili za samostojno zbornico.

Podpredsednik zbornice in načelnik obrtnega odseka g. Ogrin je sedel med zborničnimi svetniki v prvi klopi in ne poleg predsednika, kjer je njegovo običajno mesto. Zbornični svetnik Rebek je na to izjavo v imenu manjšine obrtnega odseka izjavil, da se manjšina priključuje sporazumu. Ob zaključku lista seja še ni bila končana.

Iz poslovnega poročila na plenarni seji Gospodarski položaj Slovenije po važnih političnih spremembah

Današnja plenarna seja Zbornice za TOI v Ljubljani je že tretja seja pod vtisom važnih političnih sprememb z dalekosežnimi gospodarsko-političnimi posledicami.

Na lanski plenarni seji dne 7. aprila smo morali ugotoviti, da je bila Avstrija likvidirana. Na proračunski seji dne 19. novembra lani smo poročali, da je češkoslovaška republika okrnjena z izgubo sudetskega ozemlja, danes pa moramo ugotoviti, da je bratska Češkoslovaška razpadla in prenehala obstojati kot samostojna in svobodna država. Njeno ozemlje je zasedla Nemčija, kar pomeni za našo zunanjo gospodarsko-politično situacijo popolnoma nov položaj.

VPRASANJE HRANILNIC REŠENO V ŠKODO INTERESOV

Pretekla zimska doba štirih mesecev od zadnje plenarne seje je dala važne gospodarske in zakonodajne dogodke v naši državi. Posebno važno spremembo za bodoči razvoj prilik v našem gospodarstvu pomenita uredba o samoupravnih hranilnicah in pravilnik o ustanavljanju poslovnih rezerv in rezervnih fondov. Zbornica je v posebnih spomenici prikazala ogromno zaslužno delo, ki so ga imele naše samoupravne hranilnice na kulturnem, socialnem in gospodarskem polju ter je prišla do zaključka, da naj bi v bodoče uredba omogočila, da se pridobitve naše štedljivosti in varčnosti ohranijo tudi za bodoča pokolenja. Zbornica je v ilustracijo navedla, da je institucija hranilnic s svojim dolgoročnim in cenemim kreditom omogočila, da se je v zadnjih petih desetletjih zgradilo na področju Slovenije 63 poslopij za občinske urade, 58 občinskih poslopij za stanovanja, 42 mostov, 29 gasilskih domov, 24 elektrinih central, 19 občinskih podjetij, 16 bolnic, 13 zavetišč in sirotišnic, 12 klavnic, 11 cerkva, 7 javnih kopališč, 6 sodnih, 3 vojašnice, 3 planarne, 2 poslopij za sreska načelstva, 2 gledališči, 2 muzeja in 2 cestni železnici. Komentar je spritoč teh števil odveč. Če pomislimo, da ima danes pretežna večina našega trgovstva v teh zavodih svojo največjo rezervo za poslovne in obratne kredite, postane pač jasno, da smo imeli mnogo interesa, da bi mogla zgradba našega hranilništva ostala ohranjena tudi za bodoče v neokrnjenem obsegu.

Dne 2. decembra lani je bilo to vprašanje rešeno v škodo naših interesov. Obstoječe hranilnice, ki jih je v Sloveniji 29, se imajo po tej uredbi v letu dni prilagoditi novim predpisom, kar je pri današnjem stanju denarnih zavodov že tehnično neizvedljivo. Jedro izpremembe je v tem, da predpisana investicijska politika onemogoča, da bi se z denarnimi sredstvi, ki jih nabirajo samoupravne hranilnice pod svojim okriljem, oplojeval neposredno okoliš, iz katerega izvira štednja, marveč bo moral namesto dosedanjih svobodne ocene položaja razporediti investicije po strogo in vnaprej določeni lestvici, ki izključuje nabavo nepremičnin, dolgoročno posojila občinam, ki reducirajo višino dolgoročnih posojil privatnikom na polovico dosedanjega in predpisuje nalaganje presežka razpoložljivih denarnih sredstev pri državnih hipotekarni banki, dočim so bila doslej naložena sredstva v glavnem pri domačih privatnih denarnih zavodih.

Postavljeni smo pred dovršeno dejstvo, da je uredba v veljavi in da doslej vsi odločilni činitelji niso dosegli, da bi se uredba spremenila ali da bi se vsaj neno izvajanje zaradi posebnih prilik v Sloveniji odročilo. Smatramo, da je treba akcijo za odpravo nesprejemljivih določb te uredbe nadaljevati. Rezerve vseh hranilnic izkazujejo sedaj po izvršenih odnositih le 383 milijonov dinarjev in bi po novi uredbi ne smele vse skupaj imeti več kakor 383 milijonov dinarjev hranilnih vlog, dočim dejansko znašajo vloge 958,6 milijona din.

NEPRAVILNA REŠITEV INVALIDSKEGA VPRASANJA

Druga uredba, ki zadeva interese najširših gospodarskih krogov, je uredba o invalidih. V veljavi je od 2. decembra lani. Načelno moramo ugotoviti, da je rešitev invalidskega vprašanja moralna dolžnost države in da bi bilo treba za preskrbo vojnih žrtv v državnem proračunu določiti potrebno vsoto. Način reševanja invalidskega vprašanja, kakor ga določa uredba o invalidih, pa nikakor ni pravilen.

Invalidska uredba je poleg zakona o zadrukah že drugi zakon, ki v najvažnejših točkah podira načela, na katerih je zgrajen obrtni zakon. Nova invalidska uredba ustvarja obenem nov fond, ki zelo obremenjuje naše gospodarstvo, poleg tega pa daje brez ozira na predpise obrtnega zakona zaščitnim osebam pravice, katerih obseg in učinkovitost se vnaprej niti oceniti ne da.

V Ljubljani je 369 gostinskih podjetij

49. redni občni zbor Združenja gostilniških podjetij v Ljubljani

Ljubljana, 22. marca. Obrtniki gostinske stroke v Ljubljani zaslužijo že po svoji številnosti, da se širša javnost zanima za njihove stanovske zadeve, predvsem pa zaradi tega, ker so upoštevani vreden gospodarski činitelj in ker je od razvoja gostinske stroke v veliki meri odvisen tujski promet ter njegovo pospeševanje. — Včeraj popoldne je imelo Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani svoj 49. letni redni občni zbor v kolo-dvorski restavraciji. Kako živo se članstvo zanima za svoje stanovske zadeve, se je pokazalo že po tem, da je bil velik salon povsem zaseden.

Občni zbor je vodil predsednik združenja Maks Dolničar, ki je v uvodnem nagovoru pozdravil zastopnika župana, načelnika mestnega obrtnega oddelka dr. A. Brileja, ravatelja Zveze za tujski promet dr. C. Žizka, načelnika gostinskega odseka Zbornice za TOI in predsednika Zveze združenj gostilniških obrti za dravsko banovino C. Majcena in zborničnega tajnika in poslanca dr. J. Koceta. Zborovalci so odobrili vdanostno in pozdravne brzojavke, ki so bile odposlane Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade, ministrom, finančnemu, trgovinskemu in gradbenemu ter ministru brez portfelja Snoj, banu dr. Natčiču in županu dr. Adleščiču.

Predsednik je velik del svojega poročila posvetil boju združenja proti mestnim davčinam, davščina na potrošnjo in davščina na prenočišča. Združenje je napelo zlasti vse sile, da bi bili ti davščini odpravljeni ali vsaj omiljeni pred sprejetjem letošnjega občinskega proračuna. Januarja je združenje tudi akcijo članski sestank, da bi na njem javnosti dokazalo neupravičenost teh mestnih davščin. Po osnutku mestnega proračuna so bili določeni dohodki davščine na potrošnjo na 390.000 din, hotelska davščina pa na 300.000 din. Združenje ni moglo doseči v tem pogledu spremembe proračuna in tudi posredovanje pri finančnem ministru je ostalo brez uspeha. Predsednik je izrazil upanje, da bo združenje prodrl s svojimi zahtevami prihodnje leto. — Združenje je nasprotovalo uredbi o minimalnih mezdah gostinskega oseba in posrečilo se mu je, da se ni bila izdala. Uredba o pomočnem gostinskem osebu je pa bila uveljavljena v preteklem poslovnem letu. Člani združenja niso zadovoljni z njo. — Lani je bila dolgo v razpravi tudi uredba o klasifikaciji gostinskih obratov. Na konferenci hotelirjev in gostilničarjev iz vse države novembra na Sušaku so dosegli, da ta uredba ne bo stopila še tako kmalu v veljavo in baje bo veljala samo za nove obrate. Na sušaki konferenci se je združenje živahno udeleževalo in predložilo je več pomembnih predlogov, zlasti: gostinski stroki pri nas naj priznajo popolno samostojnost, kakršno uživa v mnogih drugih državah; omejiti je treba izdajanje dovolil za male gostinske obrti (ljudske kuhinje, bifeje, krčme), zlasti v mestih, ki imajo nad 10.000 prebivalcev in ki so turistični kraji; v teh krajih bi naj bilo sploh prepovedano ustanavljanje krčm; spekerijske trgovine naj bi ne prodajale alkoholnih pijač, razen rum, likerjev itd., v zaprtih originalnih steklenicah; uvesti je treba mojstrske izpite za obrtnike gostinske stroke ter poglobiti sploh strokovno usposobljenost. — Združenje je bilo vse leto v tesni zvezi z Zvezo za

tujski promet in zastopano je bilo tudi v Turističnem odboru mesta Ljubljane. Tajnik g. Bežek je podal izčrpno statistično poročilo o članstvu in gostinskih podjetjih v Ljubljani. Združenje šteje 342 članov, in zanimivo je, da je nad polovico žensk (167); med članstvom je 10 pravnih oseb. V Ljubljani je 369 gostinskih podjetij. Največ je gostiln, 237, bifejev je 46, restavracij 25, krčm 18, ljudskih kuhinj 11, kavarn 16, 8 hotelov, med člani so pa tudi 4 lastniki mlekar, 2 zdraviljakov in enega gostišča. Pri vseh teh podjetjih je zaposlenih 30 poslovojev, 121 natakarjev, 277 natakaric, 34 plačilnih natakarjev, 27 plačilnih natakaric, 59 točilcev, 6 kletarjev, 10 vratarjev, 59 blagajničark, 125 kuharic, 123 služkinj, 8 kuharjev, 38 sobaric itd. — Lani je umrlo 8 članic, a po naključju noben član.

Članstvo je uvozilo lani skupno 3 milijone 656.230 litrov vina. Od tega vina je plačevalo, glede na množino, koliko ga je posameznik iztočil, prispevke za združenje in bolniško blaginjo; za 1.196.250 litrov vina po 15 par za liter, za 2.459.980 l pa po 10 par. — Iz blaginjskega poročila, ki ga je pozneje podal tudi tajnik, pa posnemamo, da je združenje imelo skupaj 133.744,78 din dohodkov in da prebitek znaša 54.649 din. Čisto premoženje združenja (denarne vloge, inventar, dom) znaša skoraj 2 milijona, 1.913.099 din. Zato je pa tudi proračun precej visok, za sedanje poslovno leto je določen na 531.922 din.

Izmed zastopnikov je zborovalce najprej pozdravil v imenu mestne občine dr. Brilej. Skušal je zagovarjati mestni davščini, ki naše gostilničarje in hotelirje najbolj vznemirjata. Dokazoval je, da mnogi gostilničarji plačujejo pavšalirano davščino na potrošnjo, tako nizko, da se ne zdi neznosno breme, češ, le okrog 100 jih plačuje nad 100 din pavšala. Razen tega pa gostilničarji s to davščino lahko obremene goste ter jim je ni treba plačati iz svojih žepov. Prav tako hotelirji niso prizadeti s hotelovsko davščino, saj jo plačujejo tujci, in upoštevati je treba, da mestna občina porabi dohodke iz te davščine za pospeševanje turizma in za podpore gostinski gospodinjki šoli. — Končno se je govornik dotaknil tudi izdajanja koncesij za gostinske obrate. Število gostinskih podjetij v Ljubljani zadnja leta upada in letos je okrog 10 odst. manj obratov kakor lani. Koncesije se izdajajo le na račun opuščanih obratov. To je tudi priznal predsednik Dolničar, češ da lani ni bila izdana v Ljubljani nobena koncesija, pač pa je bila le ena, Zavračal je pa dr. Brilejev zagovor mestnih davščin. Davščine na potrošnjo ne morejo prevreči na goste, ker se gostje branijo poravnati zvišani račun. Ta davščina se jim pa zdi tudi krivična, češ da je ne plačujejo nihče drugi; tako bi se n. pr. trgovci odločno uprli davščini na potrošnjo. Prav tako se hotelirji ne morejo kratkoročno tolažiti, da bodo davščino na prenočišče plačali gostje. Upoštevati je treba zlasti, da je v Ljubljani okrog 600 zasebnih sob za prenočevanje gostov in zasebniki ne plačujejo nobenega davka. Tujci se pač izogibajo dragih prenočišč in zato hotelirjem ne more biti vseeno, ali je uveden davek na hotelske sobe ali ne.

Obirajo se je počel v svojem govoru s mestnimi davščinama tudi predsednik zveze C. Majcen, ki je podrobno orisal delo-

vanje osrednje organizacije ter se dotaknil vseh aktualnih gostinskih stanovskih zadev. Govoril je tudi o delu gostinskega odseka ZTOI. Ko je razpravljal o mestnih davščinah, je naglasil potrebo primerne zastopstva gostinskega stanu v mestnem svetu in zborovalci so podprli njegovo besedo z živahnim odobravanjem. Govorila sta še dr. J. Koceta in ravatelj dr. C. Žizka, ki je naglasil skupnost interesov ter stremiljenj gostinske stroke in Zveze za tujski promet. Češ, tujskega prometa ni brez gostinstva. Češar se naši propagatorji turizma zelo dobro zavedajo in da nam narava sama narekuje, naj izkoristimo pokrajinske lepote, ki so naše bogastvo. V ta namen pa morajo složno sodelovati vsi pospeševalci tujškega prometa.

Po blaginjskem poročilu je poročal v imenu nadzornega odbora J. Skerlep. Vsa poročila in predlogi so bili soglasno sprejeti, pač se pa zborovalci niso mogli zediniti glede nabave kletarskih naprav. Vsa vprašanja so bila razčistena v glavnem že med poročili, tako da pri raznoterostih ni bilo razpravljanja.

Iz Radeč

— Odprta noč in dan so groba vrata. Pretekli teden je po dolgotrajni bolezni umrl g. Gašper Kuhar, železniški uslužbenec na Loki pri Zidanem mostu. Pokojni je bil odločno naprednega mišljenja, član Sokola ter je kot tak užival ugled daleč naokoli. Doma je bil iz št. Jurija pri Liki, kjer je imel veliko poskovo. Udeležil se je svetovne vojne na ruski fronti, kjer je bil ujet. Mnogo let je prebival v Taškentu in Turkestanu, o čemer je vedel veliko povedati. Prehodil je vso Rusijo. Po svetovni vojni se je vrnil domov. Toda kaj bolezni je prinesel s seboj s fronte. Poleg užalostene vdove zapuščala pet hčerk in enega sina. Ob številnem spremstvu domačinov so ga pokopali na pokopališču v št. Juriju pri Loki. Naj v miru počiva! Preostali naša iskreno sožalje!

— Sokolski film za mladino. »Oj leti sivi Sokole!« V petek 24. ob 14. in 20. uri ter v soboto 25. t. m. ob 20. uri se bo predvajal v tukašnjem kinu »Jadrane« sokolski film »Oj leti sivi Sokole!«, ki je namenjen tudi ljudskošolski mladini. Ker je film velikega nacionalnega in vzgojnega pomena, ga priporoča tudi ministrstvo prosvete vsej naši mladini in ostali javnosti.

— Občni zbor športnega kluba SK Radeč. V soboto bi se moral vršiti v gostilniških prostorih hotela »Jadrane« občni zbor SK Radeč. Zaradi premalega števila navzočih članov je bil občni zbor preložen na kasnejši čas.

— Občni zbor naših Cirilmetodarjev. Na svetno nedeljo dne 2. aprila ob 15. uri se bo vršil v gostilniških prostorih hotela »Jadrane« občni zbor naših Cirilmetodarjev, nakar že sedaj opozarjamo vso našo javnost.

— Velika tatvina v loškem župnišču. Pretekli teden se je pripetil ponovi vlomilec v župnišče na Loki pri Zidanem mostu ter odnesel župniku mnogo prekaženega mesa in raznih predmetov v skupni vrednosti za 4.000 din. Vlomilec je prišel v župnišče po lestvi, odkoder je skočil skozi okno na hodnik. Od tu je kaj lahko odnesel nakradeno meso in drugo. Vlom je bil prijavljen zidanmoškim orožnikom, ki bodo poskrbeli, da bo prišel vlomilec čim prej v roke pravice.

DNEVNE VESTI

— Trgovinski promet z bivšo Češkoslovaško. V zvezi z okupacijo Češkoslovaške je bil naš izvoz tri dni ustavljen, ker ni bilo znano kako se bo plačevalo izvožno blago. Naši merodajni krogi so se začeli takoj pogajati z Nemčijo in doseženi je bil sporazum, da se bo do nadaljnjega plačevalo vse v bivšo Češkoslovaško uvoženo blago, kakor doslej, t. j. potom kliringa v češkoslovaških kronah, ki se bodo obračunavale po dosedanjem tečaju. Ker nam dolguje Nemčija nad 20.000.000 mark v kliringu, mi pa Češkoslovaška nad 74 milijonov Kč, je verjetno, da bo Nemčija uredila te terjatve tako, da bo češkoslovaško krono obračunala kakor doslej z 10 Kč za eno marko. Če se zgodi to, se bo kliringški dolg Nemčije naši državi znižal za okrog 7,5 milijonov mark.

— Tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov. Trgovinski minister je izdal naslednje avtentično tolmačenje odst. 1. člena 19. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov: Znižanje obrestne mere, odredeno denarnim zavodom v odlokih po odobritvi odgovoditve izplačila, se nanaša izključno na stare hranilne vloge in vloge po tekočih računih, ne pa tudi na druga posojila zavodov.

— Planinci — smučarji imajo v soboto in nedeljo dva prosta dneva na razpolago, da morejo izrabiti sedanje solčno vreme v planinah za spomladansko smuko. Odločiti se je treba za primerno smučiče ter izbrati: Komna ima najprostranejšo smučke terene ter najlepše smučke izlete v svoji okolici, snega je 150 cm. Enako je v dolini Triglavskih jezer, ki ima 200 cm snega; izborna je smuka s sedla Hribaric, kjer je redno oskrbovana. Nad Triglavskim ledenikom, ki ima dovolj snega za krepak razmah, je oskrbovana Staničeva koča, kamor se najlažje pride skozi dolino Krme; oglasite se predhodno pri gorskem vodniku Lahu Gregorju v Mojstrani, da dobite ključ od koč v Zgor. Krmi, ki vam nudi zaslonno zavetje, ako ga potrebujete. Pri Črni Prsti nad Bohinjem bo za dva praznika oskrbovana Orožovna koča, ki ima v svoji okolici lepa smučišča. Na Vršču je še nad pol metra snega, Erjavčeva koča je oskrbovana; lep je prehod preko Slemenca v Tamar. Kamniške planine so visoko zasnežene ter je na Kravcu še 70 cm, na Veliki planini pa 40 cm snega, ki je sicer na prisojnih straneh osrjen, dopoldan pa ga solnce omehča v zrnat sneg. Kdor želi sicer napraviti prijeten izlet, naj pohiti k »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru ali k vzhodni Kamniški planini, v Dom v Kamniški Bistrici. Podrobne informacije o snežnih prilikah, o spomladanskih smučkih turah in vse ostale podatke o planinstvu dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4/I.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 23 z dne 22. t. m. objavlja razglas o proračunu mestne občine Ljubljane za leto 1939-40, s pravilnikom za izvrševanje proračuna itd. in razne objave iz »Službenih novine«.

▼ KVALITETI, KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJIVE, V NIZKI CENI BREZKONKURENČNE

TIVAR
OBLEKE
PRESERNOVA
ULICA 54
ANTON BRUMEC, LJUBLJANA
NASPROT GLAVNE POSTE

ZE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PREENETI IN VABI ZA NAKUP.

— Podpora splitskemu gledališču. V proračunu primorske banovine za leto 1939-40 je bila predvidena podpora v znesku 200 tisoč din za splitsko gledališče. Po zasedanju banskega sveta je pa ban dr. Bučič zvišal to podporo za 600.000 din. Z amandmajem finančnega zakona je predvidena za splitsko gledališče podpora 700.000 din. Razen tega je pa splitska občina namenila za gledališče 100.000 din. Tako dobi splitsko gledališče 1.600.000 din in če pristejemo še dohodke od gledališkega dinarja in gledališkega samega, bodo znašala vsa denarna sredstva nad 2 milijona din. S tem denarjem bo pa že omogočen splitskemu gledališču razvoj.

— Elektrifikacija srednje Dalmacije in dela Bosne. Električna podjetja v Splitu bodo v sporazumu z imotsko občino elektrificirala Imotsko in okoliške kraje. V zvezi s tem je bilo sproženo vprašanje velikega načrta elektrifikacije vse srednje Dalmacije in dela Bosne.

— V Zagrebu opeka najdražja. Gradbeni delavnost v Zagrebu je zelo slaba. Med vzroki so tudi previsoke cene opeke. V Zagrebu je 1000 komadov opeke za 70 do 190 din dražje kakor v katerikoli drugem mestu naše države. Na leto se porabi v Zagrebu za nove stavbe nad 50 milijonov komadov opeke.

Za Mikarjeve planinske spise traja čas prednaročbe do 10. aprila t. l. Do tega termina veljajo cene v skriptici, ki so izdatno nižje od kasnejših cen v knjigo-trštvu. Za naročnike prve knjige je najnižje,

da imajo tudi drugi in tretji zvezek. Viskna naklade se bo ravnala po številu naročnikov. Podpišite nemudoma naročilo v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I oziroma pošljite tja naročilnico.

— Sneg zamelel poštne avtobuse. V južnih pokrajinah snega je tretji dan in v lanskem okraju je sneg zamelel poštne avtobuse na progi Kuršumlija—Podujevo—Pristina. Potniki so morali zapustiti avtobus in nadaljevati pot peš. Zaradi snega so nastale v poštnem prometu velike motnje. Ustavljeni je bil promet tudi na drugih progah. Ker je sneg zelo velik, je nevarnost, da bo ostala živina brez hrane in da jo bodo morali poklati.

— Aretacija evangelijskega svečenika. Afera »črne borze« v Beogradu in v drugih mestih na jugu se razrašča v izredno velik obseg. Zadnje čase so aretirali zopet celo vrsto v afero zapletenih uglednih ljudi, v Sarajevu tudi dva milijonarja. Veliko pozornost je pa vzbudila tudi aretacija Stevana Kvasa, protestantskega pastora iz Vojlovice. Izkazalo se je, da je prodajal krstne liste židom in sicer jih je prodal 36 v resnici je pa krstil samo 2 žida. Za to uslugo so ga židje precej mastno plačevali. Židje se izgovarjajo, da so mislili, da je bilo že s tem vse opravljeno, če so dobili krstne liste češ da obreda ne poznajo. Nekršteni židje so vsi zapleteni v afero takozvane »črne borze«.

— Nov grob. V Stični je umrl daleč naokrog znani gostilničar, posestnik in bivši načelnik Gostilničarske zadruge g. Avgust Karlinger, star 66 let. Karlingerjeva gostilna slovi kot ena najboljših na Dolenjskem, pa tudi Karlingerjevo posestvo spada med najlepša. Osebo je bil pokojnik izredno ljubezniv in značajan mož. Pogreb bo v petek ob 2.30 na farno pokopališče v Stični. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojem našo iskreno sožalje!

Od danes dalje ob 20. uri velesenzacija: »ESNAPURSKI TIGER«, I. del »Indijskega nagrobnega spomenika« in »Mlle Docteur«, velenepeti špijonažni film iz svetovne vojne

KINO MOSTE
Predprodaja vstopnic od 14. ure dalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, deloma oblačno vreme. Včeraj je nekoliko snežilo v Beogradu, deževalo pa v Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 12, v Splitu, na Rabu in Dubrovniku 8, v Ljubljani in Zagrebu 7, v Mariboru 6,8, na Visu 4, v Beogradu 3, v Sarajevu 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 753, temperatura je znašala -4,0, na aerodromu -9,0° C.

— Nesreče. V bolnico so davi prepeljali posestnika hčer Stefko Klobčič iz Milin pri Litiji, ki je padla z voza in si zlomila levo nogo. — Delavka Tereza Kunst z Dolskega je doma pletla na stroj vitre. Pri delu pa jo je pograbil stroj in ji poškodoval vse prste na desni roki. — Delavka Ivana Nose iz Štepanje vas pa je davi na cesti tako nesrečno padla, da si je izpahnila nogo v členku.

— Samomor. V Krapnju pri Šibeniku si je končal včeraj življenje Andrija Miljutin, star 78 let. Že dvakrat je poskusil samomor pa se mu ni posrečilo. Končno je skočil z visokega zidu in padel na glavo, tako da je obležal mrtev. Pred dvema letoma je odšel na pokopališče, kjer je legel v mrtvašnici v krsto in si prerazl žile na vratu. Ker pa ga je bolelo, je jel klicati na pomoč. Prihiti so kmetje z župnikom in mu rešili življenje.

— V vlakcu okraden Grk. Med vožnjo od Jesenice do Ljubljane je bil v osebnem vlakcu okraden t. dni grški potnik Mihael Cipros. Ciprosu, ko se je vozil v III. razredu, je zmanjkala listnica, v kateri je bilo 9 čekov po 50 dolarjev, glasečih se na »Kukus Komp-Dreier Bank«. Poleg čekov je imel Cipros v listnici tudi bankovec za 10 dolarjev, dva bankovca po 1 dolar in zlat prstan z znakom ERLMDC.

DANES OB 16.30 POP. IN OB 21. ZVEČER MODNA REVIIJA KAZINO VELIKA DVORANA

— Zrtve žeparja. Posestnik Anton Podboj iz Planine pri Rakeku je imel v ponedeljek v Ljubljani neke opravke, na kar je zavlil v Kolodvorsko ulico, kjer je nameraval počakati, da pride čas, ko bo moral na vlak. V gostilni pa se mu je kmalu pridružil sumljiv neznanec, ki mu je ukradel listnico z 300 din in obsejno karto.

— Rezervno avtomobilsko kolo najdeno. Na cesti blizu šmarja na Dolenjskem je bilo t. dni najdeno rezervno avtomobilsko kolo. Najdeno kolo je spravljeno na orožniški postaji v Šmarju-Sapju, kjer naj se zglašati lastnik.

Proti rumenemu zobovju kadičev se z uspehom rabi Chlorodont pasta za zobe. Rumena barva na zobovju izgine, včasih že po enkratni rabi.

KINO MATICA, tel. 21-24
ob 16., 19. in 21. uri

TAJNI KURIR PETROGRADA

špijonažni vefilm
z LUISE RAINER
in WILLIAM POWELL-om.

Iz Ljubljane

— Iz Trgovine na praznik. Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča, da bodo trgovine v soboto dne 25. t. m. ves dan zaprte.

— Iz Jbiljeje Emilia Kralja. V začetku prihodnjega meseca proslavi g. Emil Kralj, član naše organizacije in Narodnega gledališča 25letni jubilej svojega odrskega ustvarjanja. Združenje gled. igralcev, sek. cija Ljubljana.

— Iz Okrajna organizacija JNS Ljubljana-Barje vabi svoje članstvo da se udeleži pogreba tovariša Franceta Štepa, ki bo danes popoldne ob 6. uri iz hiše žalosti Hradskega cesta 30. — Pokojni France je bil naš zvest somišljenik od svoje mladosti; bil je tudi odbornik naše okrajne organizacije in se je posebno živahno udeleževal kot agitator pri volitvah. Organizacija ga bo ohranila v trajnem hvaležnem spominu!

— Iz Okrajna organizacija Ljubljana-Barje sporoča članstvu, da se občni zbor dne 26. t. m. ne bo vršil zaradi obolenosti tovariša predsednika Rudolfa Žitnika. Odbor.

— Iz Sentiakobčani uprizore Anzengruberjevo ljudsko igro s petjem in godbo »Slaba vest« v petek 24. in na praznik 25. t. m. ob 20.15 ter v nedeljo 26. t. m. ob 15.15 popoldne. Razgibano dejanje, lepe pesmi in godba, ki jo je priredil g. Bostjancič, nudijo gledalcem mnogo užitka in zabave. Pri predstavi sodeluje skoro ves ansambel odra. Režijo vodi g. Eypper. Na praznik 25. t. m. gostujejo Sentiakobčani popoldne ob 15. na Sokolskem odru v šiški kjer uprizore mladinsko igro »Pepelko«, istega dne zvečer ob 20. pa gostujejo na Sokolskem odru v škofiji Loli z izvrstno Vachekovo komedijo »Zvita Marja« (Pec). V nedeljo 26. t. m. pa uprizore isto komedijo na Sokolskem odru v Medvodah in sicer popoldne ob 16.

— Iz V društva za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo v petek, dne 24. t. m. točno ob 18. uri v juristični seminarjski dvorani na univerzi predaval g. prof. Maklečec o temi »Osnovne smeri v kriminalni etiologiji«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

— Iz Doživljaji Indije. Doživljaji Indije, polne napetih prizorov so prikazane v vefilmu »Esnapurski tiger« to je I. del filma »Indijskega nagrobnega spomenika«. Tajinstvena Indija, domovina skrivnostnih fakirjev, bo napravila v vsej svoji mističnosti na vsakega gledalca globok vtis. Vsakih 10 let se posreči filmski industriji izdelati tak naraven, razkošen in vsebinsko globok film. Senzacija nad senzacijo, vroča ljubezen, krasne žene, boji z divjimi zvermi, tigri, strupene kače itd. naravni posnetki, katere je dovolila posneti maharama iz Udajpura. To filmsko veelelo se od danes naprej predvaja v kinu »Most«. Poleg tega veliki špijonažni film »Mlle Docteur«, v katerem nastopa Dita Parlo v pretresljivi vlogi velike nemške spionke Anne Marie-Lesser v vrtincu svetovne vojne. Zunanji posnetki so napravljeni v Solunu. Neosvojena ljubezen lepe špijone in mladega francoskega oficirja.

— Iz Občni zbor Zveze gospodinj se bo vršil 23. t. m. ob 16. uri v društvenih prostorih, Gradišče 14. Vabimo članice k občni udeležbi.

— Iz Nihče naj ne zamudi izredne prilike, ki se bo nudila Ljubljani v četrtek, dne 30. t. m. Ta dan se bo izvajal v veliki uniojski dvorani Verdiev Requiem za soli, zbor in veliki orkester. Solisti, lirčni zbor in simfonični orkester, vsi pridejo v Ljubljano iz Turina in gredo potem še v Zagreb in Beograd. Povsod prirejuje reprezentativne koncerte z italijanskimi sodelavci. Tudi v Zagrebu se bo izvajal Requiem. Vstopnice za ta izredni koncert so že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Zunanje udeležence opozarjamo, da si lahko naroče sedeže pisмено, bodisi v knjigarni Glasbene Matice, ali v pisarni Glasbene Matice. Tele-

dobro izvežbano, takoj sprejem. Plača din 1.000 mesečno, stanovanje in zajtrk. Nujne ponudbe: Salon Lukce, Crikvenica, Primorje. 988

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA

Prva specialna trgovina za med. Ljubljana, Zidovska ul. 6, nudi prvovrstne sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najzkušenejših čebelarjev po najnižji ceni. Na debelo in drobno. 12. T.

Male oglase

»Slov. Narod«
sprejema uprava
do 9. ure dopoldne.

ZA VSAKO DRUŽINO

NAJLEPŠA OBLAČILA
Posebno moške obleke, trenčkoti, krasno perilo itd. si nabavite najbolje in najceneje pri

FRANČE, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE

azuriranja, venenje sava, perila, monogramov, gumbiča. Velika zaloga perja po 1.— din. »Julijana«, Gospodarska cesta 12.

KLISEJE

ENO IN VECBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 2?

DOBRO IDOČO GOSTILNO na prometni cesti, in dvosobno stanovanje se odda. Pojasnila: Ciber, Cojzova cesta. 991

POSEST

NOVO HIŠO
in nekaj zemlje takoj prodam. Potreben kapital din 20.000.— drugo lahko pozneje. Dolinar, Latkova vas 81, št. Pavel pri Preboldu. 986

MALO POSESTVO
20 minut od Celja prodva Jazbec — Ostrožno št. 59 pri Celju. 987

OBLEKO
lepo narejeno, računam delo 100 din. Krojač Božte, Dalmatinska 3. 993

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

SOBERJA MEHANIKA
Iščemo za avtobus in tovorni avto, ki je v stanju polnoprilno kavlje. Nujne in podrobne ponudbe na Pošta III, pretnac br. 27, Zagreb. 976

DANES PREMIERA
velikega letalskega
pustolovskega filma

NEVIHTA

WILLY FRITSCH — KARL SCHONBOCK in OLGA CEHOVA.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

KINO SLOGA, tel. 27-30

PREMIERA! Samo v ZEMLJI BREZ ZAKONOV

Dick Foran, pojoči cowboy, Patricia Walthall, nova zvezda ameriškega filma in »Smokes«, čudežni konj! Film divje romantike in napetih pustolovščin.

JUTRI: »Kralj kraljev«
Najveličastnejši vefilm vseh časov! Grandiozna epopeja krščanstva o življenju, trpljenju in smrti ZVELICARJA!!

fonskih naročil se ne sprejema. Sedeži so od 80 do 25 din.

— Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda Ljubljana-Bežigrad vlijudno vabi vse Bežigradke in Bežigradce na svoj ustanovni občni zbor v petek zvečer ob 20. uri v telovadnico Sokolskega društva Ljubljana III. ob Tyrševi cesti. Pripravljali odbor pod predsedstvom gospe Minke Govekarjeve je že nabral mnogo članic in članov ter priporočila vsem, da se udeležijo tega zbora, kjer nam bo glavno vodstvo poročalo o svojem prepotrebem delu med našim narodom. Prepričani smo, da bo tudi bežigradska podružnica tekmovala z vsemi marljivimi podružnicami naše bele Ljubljane in zato priporočamo polnoštevilno udeležbo.

— Iz Združenje brivcev vlijudno obvešča cenjeno občinstvo, da bodo brivsko-frizerski saloni v Ljubljani odprti v petek do 20. ure zvečer, v soboto na praznik pa od pol 8. do 12. ure dopoldne. Uprava.

— Iz Pevsko društvo »Slavec« obvešča vse svoje člane in članice da se vrši redni letni občni zbor v petek 24. t. m. ob 20. uri zvečer v društvenem lokalu (hotel Miklič). Udeležba obvezna. Odbor.

— Pri ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici bo predaval drevi ob 19. v kemijski dvorani na I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici, pritrilec, g. ravnatelj Kmetijske družbe inž. Bogdan Ferlinc o »Dišavnih in zdravilnih rastlinah v domačem vrtu« s predvajanjem skiptičnih slik. Vstop prost.

— Iz Ljudska univerza. Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Drevi ob 20. bo zadnje predavanje v tej pomladi. Predaval bo univ. docent in šef banovinskega instituta za raziskavanje in zdravljenje novotvorb dr. Cholewa o raku. Predavanje bo s skiptičnimi slikami. Vstop prost.

— Iz Tatvine Koles. Izpred gostilne Triglav na Celovški cesti je bilo t. dni ukradeno Francu Dolencu črno pleskano kolo. Tat je kolo odpeljal nekam za gorenjaki progo, kjer so ga naslednji dan našli blizu čuvarnice. S kolesa je tat odvil dinamno svetilko, obe kolesi, krnilo in oba pedala, na mestu pa je pustil ogrodje. Dolenc ima okrog 900 din škode. — Iz pred gostilne Miloš v Florjanski ulici je neznan zlikovec ukradel včeraj 400 din vredno kolo, last Josipa Kojčana. — Iz pred bufeta Zidanica na Tyrševi cesti je bilo ukradeno 700 din vredno kolo znamke »Westfalle« Lojzetu Majheniču s črnuč. Na nabrežju 20. septembra pa je nekdo ukradel 1200 din vredno, sivo pleskano kolo znamke »Viktoria« Rajku šulcu.

— Iz Napaden pred gostilno. Delavec Jože Mohorič, doma od nekod z Dolenjskega, je prišel on dan iskat v Ljubljano dela. Snel je zavlil v neko gostilno, kjer pa se je kmalu spril s sopivci, ki so ga pred gostilno napadli in poškodovali po glavi. Zjutraj se je Jože znašel v bolnici, ni pa vedel povedati, kje je bil napaden, češ, da se v mestu še ne spozna.

Iz Maribora

— Nenadna smrt. Na občinski cesti v Spodnjih Hočah je našel neki Franc Lam-baher mrtvega 24letnega delavca Vinka Curica, ki je ležal na trebuhu, glavo pa je imel zarito v travo. Okoli ust je bil ves penast, kar je kazalo na posledice padavice. Preiskava je pokazala, da se je Curic snoti vračal domov, pa ga je med potjo napadla božjast. Obležal je na cesti in v mrzli noči zmrl.

— Serija potresenih vlovov. V noči na sredo se je pojavil v Haumaningerjevi pisarni v Cankovi ulici neznan vlomilec, ki je odprl pisarno in hotel odnesti ročno blagajno. V tem hipu se je pojavil lastnik. Vlomilec je duhaprisotno pokril blagajno s papirjem in prosil Haumaningerja za službo. Nato je naglo pobegnil. Sele pozneje je lastnik opazil, da si je vlomilec pripravil ročno blagajno. — Na Ruški cesti so večeraj vlomili vdrl v več razredov šole in odnesli nekaj gotovine. V Gospejini ulici 4 je bilo vlomljeno v stanovanje Konrada Završnika. Vlomilec je odprl vrata s ponarejenim ključem in odnesel okrog 1000 din gotovine.

Izpred obrtnega sodišča

ČE JE DELAVEC ZADRŽAN DELATI PO SLUŽBODAVEVIH RAZMERAH Tona je bil zidarski delavec pri gradbenem podjetju. Že popreje nekdo je bil v tej sezoni pri tem podjetju sprejet na poskušajo; 29 dni po drugem vstopu ga je podjetje odpustilo brez odpovedi; Tona je iztoževal odškodnino za 14dnevno odpovedno dobo.

Gradbenik je navajal, da je bil Tona sprejet samo na poskušajo, zato ga je smel brez odpovedi odpustiti v prvem mesecu. Ta trditve se je izkazala kot neresnično; pa tudi če bi bila resnična, bi bil tak odgovor za delavca neobvezen, kajti čl. 8 št. 9 kolektivne pogodbe, s katero se urejajo delovne razmere stavbnega delavstva, pravi: Delavec se lahko sprejme na poskušajo pri enem in istem podjetju za isto vrsto dela in v isti gradbeni sezoni le enkrat. Tona pa je bil že enkrat v tej sezoni sprejet na poskušajo.

Pač pa je dokazovanje podalo, da je bil sprejet za toliko časa, dokler ne bodo zidarska dela na točno označeni stavbi dovršena. Pred dovršitvijo teh del pa je prišel gradbenik v spor s stavbnim gospodarjem in sodišče je odredilo prekinitev dela; ta dela bi po menju priča trajala najmanj še 14 dni in te dni bi bil Tona lahko delal. Po § 220 obr. z. pa gre službojenniku plačati, če je bil t. v tem zadržan po službodavčevih okolišnih. Naveden spor pa ne zadene delavca, marveč le gradbenika, za to mora ta odgovarjati za škodo, ki je nastala delavcu zaradi ustavljenega dela.

Ker bi bilo trajalo delo še najmanj 14 dni, je bil gradbenik obsojen v plačilo 14dnevne mezd. Njegov priziv je bil zavrnjen.

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

AVTO
majhen, dobro ohranjen, takoj kupim. Zlatko Šimunac, Kranj. 974

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ENOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo in pritrilnimi ščeta dve odrasli osebi za april ali maj, najraje v šiški ali Zbežigradu. Ponudbe na upravo pod »reden plačnik«. 944

AKO PRODAJAS. KUPUJES

OGLAŠUJ

V MALI OGLASNIK

»SLOV. NARODA«!

Makulaturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
REPROSTE IN NAJFINEJŠE

F

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl v 67. letu svoje starosti naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat in stric, gospod

Avgust Karlinger

gostilničar, posestnik in bivši načelnik gostilničarske zadruge

danes 22. marca ob 5. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoč.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 24. marca ob 10. uri iz hiše žalosti v Ivančni gorici pri Stični na farno pokopališče v Stično.

STICNA, dne 22. marca 1939.

MARIJA, soproga; GUSTELJ in RUDOLF, sinova; MIMI in VERA, hčeri; bratje in sestra ter ostalo sorodstvo.

Gasilci brežiške župe so zborovali

Pri 22 požarih so preprečili gasilci lani nad dva milijona škode

Brežice, 20. marca.

Zadnje nedeljo prejšnjega meseca je bila v Brežicah VI. redna skupščina gasilske župe brežiškega središča pod vodstvom župnega starešine g. Smodeja Josipa iz Sevnice. Po ugotovitvi sklepčnosti je otvoril starešina glavno skupščino in naslovil prvi pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II., pokrovitelju jugoslovenskega gasilstva kraljeviu Tomislavu in Nj. Vis. knezu namestniku ter pozval navzoče, da stoji za kraljevo iskren pozdrav vladarski hiši. Potem je pozdravil navzočega zastopnika upravne oblasti g. dr. Jarca, nakar je podal obširno poročilo. Za njim smo čuli poročila ostalih funkcionarjev in posnemamo iz njih najvažnejše podatke.

Lani v februarju sta podala na svoji mestni ostavki takratni župni starešina g. Zorko Franjo in župni tajnik g. Amon Josip, oba iz Brežic, v glavnem radi nezadovoljnih razmer pri nekaterih četah in radi prepoznavnosti v službi. Glasom čl. 41. t. 5. zakona o organizaciji gasilstva je župna uprava na svoji seji 6. 3. 1938 izvolila za župnega starešina takratnega namestnika g. Smodeja Josipa, za podstarešino g. Setina Antona, za župnega tajnika pa g. Skergeta Leopolda. Na tej seji so se poudarjale ponovno velike zasluge, ki sta si jih pridobila oba odstopajoča funkcionarja za razvoj župe. Razen teh sprememb pa je ostala župa tudi za bodočo poslovno leto v celoti tako zasedena, kakor preteklo leto.

V preteklem poslovnem letu se je poslovanje župe zelo pomnožilo. Došlih popisov in okrožnic je bilo 593, odpravljenih pa 797, skupno 1.390. Glavno pisarniško poslovanje sta vodila starešina in tajnik v Sevnici, kjer prebivata, dočim so bile v Brežicah le uradne ure in župni pisarni vsako prvo nedeljo v mesecu od 10. do 12. ure za tekoče zadeve. Tajniško poročilo je grajal nekateri čete, ki zelo neredno in zanikarno poslujejo in povzročajo s tem župni upravi mnogo nepotrebnega dela. Na merodajnih mestih je dosegla župa izredno podporo din 5.900.— za 7 čet, kojih okoliš je bil prizadet po lanskem vremenski katastrofi.

Statistika brežiške gasilske župe: ob koncu leta 1938 je bilo v župi 31 prostovoljnih gasilskih čet z 905 rednimi, 514 dopolnimi ter 27 častnimi člani. Ustanoviti pa se namerava še nova četa Koprivnica pri Rajhenburgu. V območju gasilske čete je 257 paradižnih oblek, 314 delovnih krovov, 4 prapore, 4 godbe, 2 mehanični, 1 raztezalna in 35 navadnih lestev, 12 motornih 26 ročnih širinskih in 3 ročne dvokolne brizgalne ter precej drugih priprav in orodja v skupni vrednosti din 268.874.— Vrednost vseh nepremičnin znaša din 430.—, vrednost inventarja din 69.713.—, pri četah pa je gotovine din 63.674.50, tako, da izkazuje skupno premoženje župe, če se odbije dolg v znesku din 31.202.—, znesek din 1 mil. 691.959.50.

Redovnih vaj je bilo skupaj 234 ur in je bilo navzočih 2.148 članov, orodnih vaj pa 253 ur s 2.194 članov.

Osrednji odbor gasilske zajednice je v smislu tozad. predpisa podelil v območju naše župe 12 tovaršev — članom srebrne zaslužni križice za požirovalnost na gasilskih postojah. Nadalje pa sta bila odlikovana dva člana za 50 in 40 letno in 2 člana za 30 in 20-letno vestno in vzorno službovanje.

Gasilec je nujno potrebna šola in izobrazba. Zato je gasilska zajednica pridobila lani več strokovno-tehničnih tečajev, katerih se je iz območja naše župe udeležilo več članov. Izpise so položili: 2 člana z odliko, 8 članov z dobrim uspehom. Letošnje leto pa se je udeležilo tečaja 12 članov in so položili 4 izpise z odliko, 8 pa z dobrim uspehom. Tudi naša župa je pridobila tri strokovne tečaje in sicer enega za tajnike, enega za blaginjake in enega za poveljnike. Ti tečaji so bili nujno potrebni radi napredovanja župe, kajti bodisi zahteva od gasilcev polne čuječnosti in brzega napredovanja, sicer jih prehitijo časi in bi stali nepravilni. Izobrazba našega naraščajoč pa je posebno važna glede na burne čase, v katerih živimo. V bodoči vojni bo ravno zaledje najbolj trpelo in tu bo igralo ravno gasilstvo glavno vlogo, če bo znalo prav in večje vzgoji svoje gasilce. Glede obrambe pred napadi iz zraka se je doslej premalo storilo in je ravno zato naloga gasilstva, da svoje delo v bodoče usmeri tudi v ta pravico.

Najžalostnejše poglavje v brežiški gasilski župi pa tvorijo finančne prilike. Gasilec, utrujen po svojem dnevnem delu, žrtvuje svoje žuljave roke in plemenitost srca v korist svojemu bližnjemu ter za čuvanje narodnega premoženja. To vse dela iz gola nagona in se pri tem prostovoljno in mnogokrat smrtnonevarnem delu ne pomišlja tvegati svojega življenja. Toda zdi se da je ta žrtev premajhna. Prosjačji mora in mnogokrat čuti tudi žaljivke in to samo zato, ker pobira prostovoljne prispevke, da si zamore četa nabaviti opremo in orodje, ki je gasilcu tako potrebno,

kot vojaško orožje. Poleg tega se tudi čete na vse načine trudijo z raznimi prireditvami da dobe denar za nabavo prepotrebne opreme. Pri tem nastane vprašanje, ali se je dosedaj gasilstvo dovolj upoštevalo in ali je sploh dolžnost gasilskih čet, da si morajo same nabavljati opremo in orodje, ki služi v obrambo splošnosti predvsem doletne občine.

V splošnem se občine zavedajo važnosti gasilske organizacije. Vendar pa je v naši župi na žalost še nekaj primerov, ko gasilskim četam občine ne votirajo niti najpotrebnejših podpor. Če ne bi bilo prostovoljnih gasilskih čet bi morale občine izključno same skrbeti za požarno varnost svojega okoliša in bi brez dvoma morale globoko seči v ta namen v blaginjo.

Kako se morajo gasilske čete naše župe boriti, da dobe sredstva za nabavo orodja, nam jasno pokažejo proračuni posameznih čet. Za leto 1939 predvidevajo čete dohodkov din 155.037, od katerih odpade na

podpore občin din 28.116.—, podpore iz 4½ % gasilskega sklada din 15.500.— Tako si bodo morale naše čete na kakoršenkoli način priboriti din 71.421.— dohodkov, da si zagotovijo uspešno delovanje.

V območju naše župe je bilo lani 22 požarov in sicer 11 malih, 8 srednjih in 3 velikih. Pri gašenju je sodelovalo 475 gasilcev ter je trajalo gašenje skupno 2 dni in 18 ur. Na zavarovanih poslopih je bilo 18 požarov ter din 464.225.— škode, na nezavarovanih pa 4 požari in din 24.000.— škode. Naši gasilci so preprečili najmanj za din 2.235.000.— nadaljnje škode.

Ob zaključku skupščine je bil z velikim odobravanjem in aplavzom sprejet sledeči predlog župne uprave:

Za velike zasluge, katere si je pridobil tovariš Zorko Franjo pri ustanovitvi gasilske župe sredi Brežic in večletno marljivo vodstvo iste, se izvoli za častnega starešino ter mu uprava podeli častno diplomu.

Trošarine v prejšnjem stoletju in dandanes

Mestnih proračunov bi ne smeli povečavati na račun vasi

Ljubljana, 22. marca.

V času proračunskih razprav bo marsikoga zanimala sodba o trošarinah, ki so postale tako težko breme za prebivalstvo, da so tožbe nadalje pogostejše. Ker je pri nas še mnogo zagovornikov trošarin, naj opozorimo, kaj sodi o trošarinah »Zadružna zastava«.

»Iz dneva v dan čitamo, kako mesta zidajo šole, odpirajo velike kulturne ustanove, pa tudi na žalost še nekaj primerov, ko gasilskim četam občine ne votirajo niti najpotrebnejših podpor. Če ne bi bilo prostovoljnih gasilskih čet bi morale občine izključno same skrbeti za požarno varnost svojega okoliša in bi brez dvoma morale globoko seči v ta namen v blaginjo. Kako se morajo gasilske čete naše župe boriti, da dobe sredstva za nabavo orodja, nam jasno pokažejo proračuni posameznih čet. Za leto 1939 predvidevajo čete dohodkov din 155.037, od katerih odpade na podpore občin din 28.116.—, podpore iz 4½ % gasilskega sklada din 15.500.— Tako si bodo morale naše čete na kakoršenkoli način priboriti din 71.421.— dohodkov, da si zagotovijo uspešno delovanje. V območju naše župe je bilo lani 22 požarov in sicer 11 malih, 8 srednjih in 3 velikih. Pri gašenju je sodelovalo 475 gasilcev ter je trajalo gašenje skupno 2 dni in 18 ur. Na zavarovanih poslopih je bilo 18 požarov ter din 464.225.— škode, na nezavarovanih pa 4 požari in din 24.000.— škode. Naši gasilci so preprečili najmanj za din 2.235.000.— nadaljnje škode. Ob zaključku skupščine je bil z velikim odobravanjem in aplavzom sprejet sledeči predlog župne uprave: Za velike zasluge, katere si je pridobil tovariš Zorko Franjo pri ustanovitvi gasilske župe sredi Brežic in večletno marljivo vodstvo iste, se izvoli za častnega starešino ter mu uprava podeli častno diplomu.

V 19. stoletju so vodili proti mestni tro-

šarini hud boj. V parlamentu je govoril poslanec Smith:

Trošarino plačujemo na vsak predmet, ki ga vtikamo v usta, ki se z njim pokriva, ki ga oblačimo ali obuvamo, na vsak predmet, ki ga lahko vidimo, občutimo, zavohamo ali otipamo; trošarino plačujemo na vsak predmet, ki je na zemlji, pod njo ali v vodi, na vse, kar producira doma in kar uvažamo iz tujine, na vsako surovino in vsak umetniški izdelek, na sodniški talar, kakor tudi na vrv obesa, na sol revca in na začimbo bogataša, na žebelj krste in na pajčolan neveste... Obolodi Anglež vili za zdravilo, na katero je plačal 7 % trošarine, v žlico, na katero je plačal 15%, da bi legel v posteljo, za katero je plačal 22% ter da bi predal svojo dušo zdravniku, ki ga plača s sto funti... Njegove vrline bodo vklesane na takšnem marmornatem nagrobniku za prihodnja pokolenja — a on je odšel k svojim prednikom, da ne bo nikdar več žrtev mestne trošarine.

Daj v Angliji ni več mestnih trošarin; občine so našle druge vire dohodkov. Pri nas pa... Zato je globok prepad med vajo in mestom, zato je tako težko kmečko vpisovanje... Mestnih proračunov ni treba povečavati na račun vasi. So še drugi dohodki, ne le trošarine, ki v prvi vrsti prizadevajo kmetu.

Prehrana v zdravju in boleznih

Zelo potrebna knjiga primarija ljubljanske bolnice dr. Ljudevita Merčuna

Ljubljana, 22. marca.

Pisec zelo potrebne knjige »Prehrana v zdravju in boleznih«, ki je izšla te dni, dr. Ljudevit Merčun, primarij ljubljanske bolnice, je zapisal v svoji knjigi tudi, da naši predniki niso poznali znanstvenih izsledkov o prehrani, a so se vendar po naravnem nagonu pravilno prehranjevali in se razvijali. Vendar nas ta ugotovitev ne sme zavesti, češ, čemu so nam potemtakem potrebne znanstvene razprave o kalorijah, vitaminih itd., ko je vendar naravni nagon najboljši vodnik! Toda naravni nagon ne vodi več niti preprosti ljudi, ko je kmet začel opuščati svojo hrano, zlasti po vojni. Dr. Merčun ugotavlja, da posledice nepravilne prehrane kmečkega prebivalstva po vojni niso izostale, kažejo se na dandanašnjem kmečkem zarodu.

Marsikje na kmetih so začeli po vojni opuščati prežganko, kisljo zelje, žgance in črn kruh; prežganko je zamenjala kava, namesto črnega kruha so pa začeli jesti belega. Ko je pa nastopila gospodarska kriza, je bilo težko opustiti nove običaje. Ker niso mogli kave sladiti s sladkorjem, so jo začeli z vhitapljenim saharinom. Kmet prodaja mleko in mlečne izdelke, sam jih pa strada in njegova hrana je nezadostna. Posledica novega načina prehrane je tudi propadanje zobovja med ljudstvom. V bolnico prihajajo še zelo mladi ljudje že škrobasti, 40-letniki pa morajo pogosto uporabljati že proteze. Večina kmečkih posestev pri nas je manjših in kmetje rede prašiče le za domačo porabo. Zato je udomaćeno uživanje prašičjege mesa in močno zabeljena hrana s prašičjo mastjo. Posledica je izredno mnogo bolnikov z žolčnimi kamni. Skoraj vsaka tretja ženska pri nas ima žolčne kamne in vsak moški, ki tehta nad 100 kg.

O meščanski kuhni pa pisec pravi, da že davno ni več slovenska ter da se kažejo v nji najrazličnejši vplivi, dunajski, italijanski, srbski itd. Glede pijančevanja pri-

nas ugotavlja da nas je tujec navajal k pijančevanju ter tako z namenom privedel narod do gmočne propasti in degeneracije.

Vendar s temi splošnimi pripombami ne moremo dovolj dobro označiti knjige, ki vsebuje na 80 straneh mnogo zgoščenega gradiva; v nji je povedano v glavnem vse, kar moramo vedeti o prehrani, o vrednosti živil, o jedilnikih bolnikov raznih bolezni, o funkciji prebavil, o preosnovi, koliko kalorij naj ima hrana ljudi v raznih položih itd. Posebna vrednost knjige je zlasti v tem, da je pisana lahkonotno, v lahko razumljivem jeziku za vsakogar, tako da se bo tudi preprosta kuharica lahko poučila o kemičnih sestavi hranil, o beljakovinah, hidratih, soleh, toščah in vitaminih. Znanstvene izsledke o hranilih in funkciji prebavil pa pisec navaja predvsem zato, da opozori na značilne lastnosti pri nas najvažnejših živil ter razloži kakšna naj bo prehrana, da bo telo dobilo primerno količino hranilnih snovi za svojo rast in obnavljanje sil.

Knjiga vsebuje na zadnjih straneh tudi pregledno tabelo naših živil po njihovi vrednosti, množini kalorij, beljakovin, tošč in ogljikovih hidratov ter navedbo vitaminov, ki jih vsebujejo posamezna živila.

Najbolj se pa bodo knjige mnogi razveselili zaradi jedilnikov za bolnike ter diete z mnogimi strokovnimi nasveti. Posebno pozornost je pisec posvetil zdravljenju sladkorne bolezni. Opisal je zdravljenje s prehrano in posebej je še priklopilna tabela živil za bolnika s sladkorno boleznijo.

Pri nas so izšle že številne kuharske »bukve«, ki vsebujejo tudi recepte za prehrano bolnikov in ki so prav zaradi tega nevarne, ker jim manjka znanstvena sledenost in resnost ter marsikoga zavajajo. Že zaradi tega je dr. Merčunova knjiga posebno potrebna. Ker pa v prehrani zelo greše tudi zdravi ljudje in ker je nepra-

vilna prehrana vzrok obolenj, bo knjiga služila zdravim i bolnim.

Knjiga je izšla v samozaložbi; ker je poceni, bo njen namen se tem lažje dosežen, saj si jo bodo lahko kupili tudi revnejši ljudje.

Novice iz Kamnika

Kamnik, 20. marca

V sredo sta imela tukajšnja ženska in moška podružnica CMD letni občni zbor. Delo podružnice je bilo lani dovolj plodno, vedno in vedno je pa treba poudarjati, da narodno obrambno delo, kakor ga opravlja CMD, zasluži, da ga izdatneje podpremo, saj za to ni nikoli dovolj žrtev. Zavedati se moramo, da čim manjši je narod, tem bolj se mora boriti za svoj ožbi, tem intenzivneje mora živeti in tem več žrtvovati. Predavanje, ki je sledilo običnemu zboru, in ki mu je bil naslov: »O narodno obrambnem delu na severni meji«, nam je pokazalo težave, s katerimi se mora naš narod v lastni državi boriti, ne da napreduje, temveč da ohrani vsaj tisto, kar je obdržal v ogorčenih borbah pod Avstrijo. Občinstvo je bilo g. predavatelju hvaležno, saj po večini ni imelo pojma o življenju in boju na meji.

Zboroval je v četrtki tudi kamniška Narodna čitalnica. Občni zbor ki je potekal v znamenju društvene 70letnice, je izrekel zahvalo odboru in posameznim čimteljem za njihovo požrtvovalno in brezplačno delo in potrdil predloženo listo novega vodstva, ki je z malo izjemo ostalo isto kakor doslej. G. predsednik je ugotovil, da čitalnica živi in dela ter da bo še živela in delala, kar je vse prisojne zelo razveselilo. Načrtujemo se, da bo res tako; na to kaže tudi udeležba na običnem zboru, saj nas je bilo daleč preko običajne deseterice. Posebno hvalevredno je bilo zanimanje starejših članov, ki so lahko videli uspehe društvenega dela. Zal, da je bilo mladine tako malo. Ker na običnem zboru preresetavajo proračun za prihodnje leto, vzbujajo proračun splošno zanimanje (pri nekaterih tudi jezo), se bomo nanj še povrnil, ko bo čas. Omenili bi radi sedaj zgodovico, ki prica, da je naš župan v svoji službeni vni včasih kar pregorel. Priznava si namreč neko kazensko oblast nad svojimi občani, ki mu prav nič ne pristaja. Fantje so na Duplici napravili malo pustno šalo. Nekoliko so popustovali in seveda se jim ni prav nič mudilo domov. Samo eden je hotel uiti, kar pa drugim ni bilo všeč. Ko prigovarjanje ni nič pomagalo, so poklekli pri znamenju na Duplici, češ zdaj se boš vendar dal preprostiti. To pa je dvignilo (baje) veliko javno pohujšanje in ogorčenje in pohujšajve je bilo treba pravično kaznovati, župan zastopajoč najbrž pohujšano javnost, jih je poklical na občino, zasliševal in delal zapisnike, dokler se fantom ni zdelo preneumno, pa so posavili zadevo na svoje mesto. Takih primerov, ko se je občina lotila stvari, ki ji ne gre, imamo že več.

SPORT

Kranjski sportniki so zborovali

Ob lopi navzočnosti članstva se je vršil redni občni zbor SK Kranja v veliki dvorani Stare pošte. Občni zbor je otvoril predsednik g. Lieber Franc, ki je v svojem poročilu omenjal, da se klub bori s težavami, ki bi jih v Kranju ne bilo če bi kranjska javnost imela za sport malo več razumevanja. Klub živi namreč le od svojih prireditvev in prispevkov članstva. Izrednih podpor ni od nikoder, prav tako pa tudi občina ne kaže nobenega zanimanja za klub, dasi je z uspehom zastopal kranjske barve na številnih sportnih prireditvah in s tem pripomogel k slovesu mesta, ki bi moral kot tujsko prometna postojanka skrbeti tudi za sportne prireditve. Ob zaključku govora je pozval vse navzoče, pa tudi meščanstvo in našo industrijo naj podpre sportni klub v njegovih stremeljenjih.

Tajniško poročilo je podal g. Blaznik A. iz tega poročila je razvidno številno dopisovanje kluba, saj je bilo od izrednega običnega zbora pa do danes prejetih 61, oddanih pa 89 dopisov. Odbor je imel 12 sej, pri katerih se je v glavnem razpravljalo o tekočih zadevah. Včlanjenih je 160 članov, med letom je izstopilo 6, na novo pa je pristopilo 9 članov. Pozval je tudi vse članstvo k večji disciplini in tovarštvu, ki bo z ozirom na težko stanje kluba odločilne važnosti za nadaljnje delo. G. Adamič Živo je podal blaginjsko poročilo, ki kaže, da je klub resnično potreben večjih denarnih podpor, da bi mogel uspešno nadaljevati vzgojo mladine v sportnem duhu. Dohodkov je imel klub približno 11.000 din, dolg se je pa povzela na 13.000 din. Gospodar g. Rojc je navajal nove nabave inventarja v znesku 4.793 din. S primernim odbitkom radi obrabe in s podarjenim inven-

tajem v vrednosti 1.200 din znaša vrednost vsega inventarja približno 10.000 din. Darovalcem, zlasti pa tvečkam Jugoski, Adamič, Pirc in g. Liebru se odbor najtopleje zahvaljuje. Kapetan nogometne sekcije g. Kern je govoril o številnih tekmah nogometnega moštva, od katerih je 33 tekem odigralo I. moštvo in sicer 22 prvenstvenih, 2 pokalni in 9 prijateljskih. V vseh teh tekmah je moštvo dalo 98, prejelo pa 90 golov. Nogometna sekcija šteje 43 verificiranih članov. Po poročilu nadzornega odbora, ki ga je podal g. dr. Demšar je bila sprejeta razrešnica in g. predsednik je takoj prešel na volitve novega odbora.

Po daljšem posvetovanju in pregrupiranju članov odbora, so se končno zborovalci odločili za sledečo listo: Končija P. Kuralt, Rojc, Roos, Kramar, Kovačič, Osojnik, Blaznik, Kern, Kmet B., Vreček, dr. Demšar, v nadzorni odbor sta bila pa izvoljena gg. Mayr R. in Horvat J. Za predsednika, ki se voli ločeno od ostalih odbornikov, pa je bil soglasno izvoljen dosedanj predsednik g. Fr. Lieber. V zahvali za zaupanje je g. predsednik še enkrat poudaril potrebo tesnega sodelovanja vsega članstva, da se prebrodi težko stanje, v katerem se klub trenutno nahaja. Zavzel se bo za zahteve predgovornikov, ki so se zavzemali za znižanje najemnin za igranje in klubske prostore. Obljubil pa je tudi, da bo uprava v bodočem letu posvečala posebno pažnjo tudi naraščajo. S tem je bilo zaključeno uspešno zborovanje, ki nam je razgnilo težko stanje SK Kranja, ki bi moral prednjačiti vsem podeželskim klubom. Upajmo, da se bo upravi že v letošnjem letu posrečilo izboljšati položaj kluba. Potrebna pa je podpora tudi s strani javnosti, ki rada kritizira klubovo delovanje, ne vidi pa, da brez denarnih sredstev ni mogoče doseči uspehov.

Z Jesenic

Dobro obiskan sejem. Na Jožefovo je prišlo z Zgornje savske doline, z blejskega in bohinskega kota ter z dežele mnogo ljudi na Jesenice na sejem. Po prihodu popoldanskih vlakov so se s kolodvorja po Kralja Petra cesti vile cele procesije ljudi. Na sejmščini je bila taka gneča, da so se množice ljudi le z veliko težavo prerinile skozi. Kupčija je bila razmeroma dobra. Najbolj je šlo v denar perilo, obutev, platnarski izdelki, razno orodje in drugi važni in potrebni predmeti. Cesta, ob kateri so bile postavljene stojnice, je bila pred kratkim na debelo posuta z ostrim kamenjem. To kamenje so ljudje namesto banovinskega cestnega valjarja celi dan pridno tlačili, tako da je sedaj zopet gladka. Klub temu, da so čevljarji prodali mnogo čevljev, je marsikateri meščan, a tudi okoličan prinesel polpodne predre podplate domov.

Hijene na pokopališču. V zadnjem času so neznani zlikovci pod varstvom teme temeljito opravili svoje hijensko delo. Z nekaterih grobov in spomenikov so odnesli vse, kar se je dalo odnesti. Odnesli so z nagrobnega spomenika celo marmornato svetilko, katera za tatove nima nobene praktične vrednosti. Posebno na grobu pok. ing. Peklarija so temeljito opravili svoje grobo delo in napravili rodbini znatno škodo. Varnostni organi bodo morali tudi pokopališču posvetiti vso pozornost, da ne bodo razne hijene nemoteno vršile svoje delo.

Radioprogram

Sobota, 25. marca.

9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franč cerkve. — 10:30: Volski govor (dr. Ciril Potoknik). — 10:45: Plošče. — 11: Koncert godbe 40. pp. Trilavskega, dirigent višji kapelnik Ferdo Herzog. — 12:30: Koncert opernih spevov. Poja tenorist g. Ivan Rueh, igra rad. dijski orkester. — 13: Napovedi, poročila. 13:20: Nadaljevanje koncerta opernih spevov. — 14: Otrčka ura (Slavica Vencajz). — Oddaja prekinjena od 14:30 do 17. ure — 17: Kmetijska ura: Naše kmetijstvo in produktivne zadruge (dr. Jože Basaj). — 17:30: Domač koncert radijskega orkestra. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura: Nove smeri v slovenski glasbeni umetnosti (dr. Dragotin Cvetko) Ljubljana. — 19:50: Plošče. — 20: O znanjki politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Vesel večer s Ferdom Plemičem (Kleinmayerjem). Rokopis pripravil Nko Kuret, izvajajo člani radijske igralske družine, sodelujejo Fantje na vasi. Vodi ing. Ivan Pengov. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Duet citer (E. Mezgolits in M. Hebein). Konec ob 23. uri.

IZ TURCIJE

Oče: Zdaj pa srečno pot, dragi sin, vstopi moraj. Alah te bo spremljal na poti. Sin: Kaj misliš oče, da se bo peljal Alah v tretjem razredu? Za drugi razred mi namreč nisi dal denarja.

E. Kirchberger

„Pot čez mrliča“

Johanski roman

Pojdite! Vstopila sta na ozek hodnik, kjer se ni videlo niti en korak naprej. Freund je segel ob nekakšnem mehaničnem sklepu v steni in stena se je zopet vrnila na prejšnje mesto.

— Pošteno se bodo morali truditi, preden najdejo ta vrata — je mrmral zadovoljno. — Če bi se jim posrečilo najti gumba — in to se jim bo najbrž posrečilo, ker sem nalašč stopil na deščico tako, da moli ena stran iz tal — bo vse odvisno od tega, na kateri gumb pritisnejo. Upam, da pritisnejo na pravega.

Tiho sta stopala naprej, zadevajoč ob goste pajčevine, ki so se jima lepile na oči. Izpod njunih nog so bežale miši, ki jih je bilo tu vse polno.

Kar se je moč ustavil. Helena se je ustavila nekaj korakov za njim.

— Kaj torej početi z vami? — je dejal hladno. — Obljubil sem vam, da vas zadavim. Moral bi to storiti in pustiti vas tu — bi se vsaj miši veselile mastnega prigrizka, ali pa bi odleteli z njimi v zrak. Toda vi imate samokres — o, tudi če bi ga ne imeli, bi tega ne storil, zdaj že ne. Vi delate proti tej državi in zdi se, da uspešno. Nemčija je grdo ravnala z menoj, ko je hotela mojo smrt. Zakaj naj bi bil jaz tako takten, da bi ji pomagal še naprej proti nevarnim ljudem?

31

Helena se je zasmejala tej filozofiji, izgovorjeni v suhem humorju.

— Kaj pa vaša čast? — je vprašala. Iz njenega vprašanja je slišal roganje.

— Čast? Pustite me pri miru s častjo, kadar gre za vrat. In pa nikar ne pozabite, da vohun nikoli nima časti. Delo za domovino? Dobro, toda izborno plačano. Ti pojmi niso za naju. Nekaj vam predlagam. Postali ste prav tako preganjana zver kakor jaz. Saj sem vendar storil eno uslugo tej državi, preden sem odšel. Dokumentov o vas nisem uničil. To pomeni, da ne boste mogli nikoli več delati za svojo državo. To pomeni, da pošljejo za vami najspodobnejše ljudi, da bi vas ubili — čeprav ste že zdaj za nje brez pomena. Mi, Nemci, se znamo osvetiti. Najdemo vas, čeprav bi morali preiskati vso vašo republiko od hiše do hiše. Vi še ne poznate vse naše organizacije.

Vidite, da mislim na vse. Listin in valjarja nisem uničil, ker sem zasledoval svoj določen načrt. Hotel sem vas postaviti v isto vrsto s seboj, da bi bili preganjana divja zver, kakor sem jaz. Zakaj? Ne iz osvete, ker ste mi všeč. V trenutku, ko sem bil še nemški uradnik, bi vas bil v interesu svoje domovine mirne duše zadavil. Zdaj sem samo človek in vseč ste mi. Vem, da nisem lep. Toda če prav premislite svoj položaj, boste sprejeli mojo ponudbo glede skupnega potovanja v Italijo.

Helena je pri teh besedah obstala. Niti za hip ni dvomila, da misli ta človek odkrito. Zadržala je od gnusa, ko je ledeno odgovorila:

— Pojdite naprej — merim na vas — pojdite! Mož spredaj je molčal. Kar se je začelo trdo:

— No, kakor hočete. O svojem življenju odloča vsak človek sam.

Od nekd od spredaj je naenkrat zapihal hladen veter. Hodnik se je na vseh straneh tako zožil, da sta se morala pomikati naprej z bokom in sključeno. Potem sta pa naenkrat prišla v velik prostor, kjer je bila najbrž klet.

—Zdaj sva na drugem koncu Hamburga — je dejal moč in prižgal žgalko. Pogledal je na uro:

— Točno pol dvanajstih je. Biti morava previdna, kajti zdaj imajo najine fotografije vsi policaji in detektivi v mestu. Najbrž telefonirajo v vse obmejne kraje. Upajva, da se nama posreči uiti. Spremim vas do meje...

Odprl je kletna vrata. Prišla sta v sosedni prostor, kjer je smrdelo po bencinu. Mož je prižgal luč. Garaža. Majhen sportni avto s polno posodo bencina.

— Morali se boste izpremeniti, da bi vas ne spoznali na prvi pogled, — je dejal zamišljeno. — Potem je pa privlekel na dan šofersko obleko in jo dal Heleni.

— Oblecite tole. V desnem naprsnem žepu imate vse dokumente, glaseče se na ime Albert Fuchs. Pomnite, da vozite političnega ukrajnega glavarja Kriegerja.

Mehaničnik je oblekal šofersko obleko. Ni se ozrla na moža, ki se je oblačil za njenim hrbtom. Potem je pa segla v žep in potegnila iz njega dokumente. Iz črno vezane knjižice je zrl na njo lep obraz črnolasega moža, ki ji ni bil niti malo podoben.

— To vas ne sme motiti — je uganil Freund

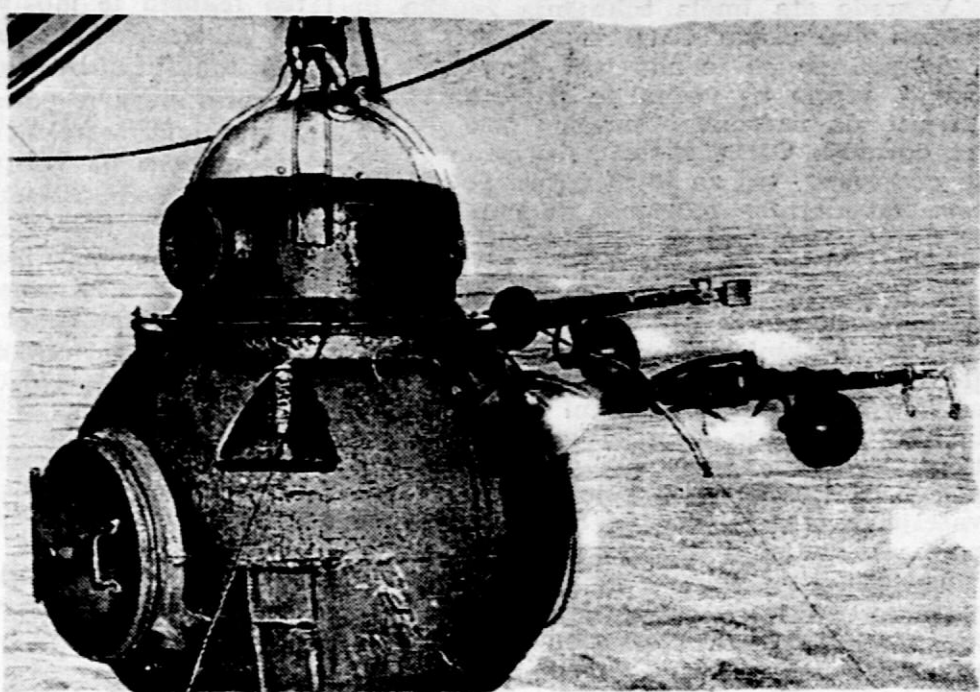
njene misli. — Policija ne pregleduje fotografij tako natančno. Če bi pa kdo izmed radovednejšev podvomil, da je ta legitimacija res vaša, boste takoj streljali. Zavedajte, da ustrelite brez oklevanja on, če ne ustrelite vi.

Piccard se hoče spustiti 10.000 m globoko v morje

Kovinata obla, v kateri se bo potapljal, ne bo privezana, temveč prepuščena morskim tokom

Poročali smo že, da se namerava znan. belgijski učenjak prof. Piccard, osvaja le stratosfere, spu- stiti na dno morja nekje v Tihem oce- anu, kjer je morje globoko nad 10.000 m. Ta senzacionalna vest je pozneje uto- nila v vrtilincu do- godkov ob koncu lanskega leta. Zbog pri- haja zopet v javnost tem bolj, ker je sto- pil prvotni načrt iz okvira ugibanj in domnev ter dobil točnejše oblike. Prizadevanje prouči- ti morsko dno že od nekdaj živi v člove- štvu, saj je že stari Aristotel govoril o potapljanju, ki so se s cevkami v ustih spuščali pod morsko gladino. Pozneje so ljudje izpopolnili svojo potapljaško opremo z uporabo kovinastega zvona, nataktnjene- ga na glavo in opterga na ramena. V zvon se je potiskal zrak s pomočjo črpalke. Ta primitivna oprema se rabi še zdaj, samo na manjših globinah, največ do 15 m. V več- jih globinah se poveča pritisk vode na telo tako, da je v nevarnosti celo življenje. Da bi mogel potapljač vzdržati v večjih glo- binah je treba, da odtehta prtljask zrak, ki ga vdihuje in s katerim je napolnjen njegov skafander, pritisk vode. S poveča- njem pritiska vdihanega zraka se pa po- spešuje razkroj dušika in krvi in drugih snoveh, zlasti pa v maščobi.

svoje ladje prožno cev tolikega obsega, da je bilo mogoče zlesti skozi njo. Na koncu cevi je pritrjen kovnato oblo in skozi njeno okence je opazoval morsko dno. Seveda tudi ta sicer zelo udobna naprava ni bila globlino nad 15 m, vendar se je pa z njeno pomočjo posrečilo posneti zanimive prizore za film 20.000 milj pod morjem.

Kako se je potapljal Beebe

Prvi, ki se je spustil 906 m globoko pod morsko površino, je bil Američan Beebe. Beebe ni dolgo razmišljal pri zbiranju oblike telesa, v katerem se je hotel spustiti na dno morja. Odločil se je takoj za okroglo obliko, ki je nudila največjo varnost že s tem, da učinkuje tlak na oblo na vsej njegovi površini navpično in je torej usmerjen proti njenemu središču. Pritisk v mor- skih globinah se poveča na vsakih 10 m približno za eno atmosfero tako, da znaša že v globlini 1.000 m 100 kg na 1 cm². Zato je moral tudi Beebe prmerno dimenzirati debelino stene svoje potapljaške oble. Pro- stora v nji ni bilo mnogo, saj je znašal premer samo 1,45 m, jeklena stena je bila pa debela 3,75 cm.

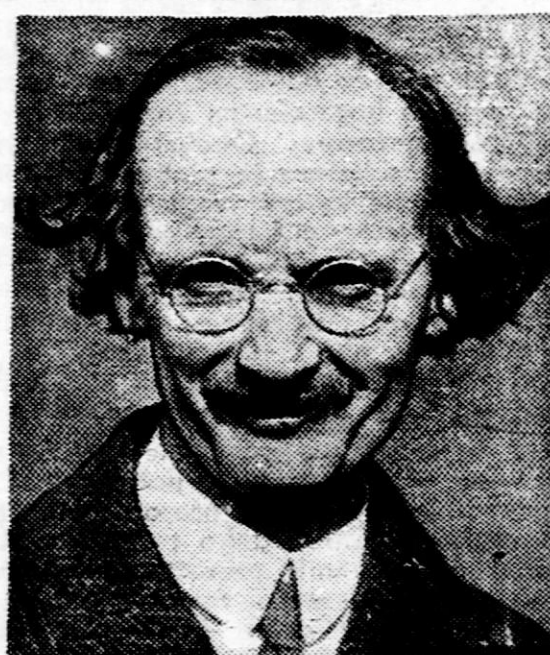
Skozi tri okence je lahko opazoval zunanji prostor, znotraj je pa imel razen znanstvenih aparatov posebno napravo, ki je omogočala dihanje in regeneracijo zraka. Dalje je imel telefon za zvezo s površino in močno svetlobno napravo, s katero je od znotraj osvetljeval zunanje predmete. Oblo je visela na jekleni vrvi, neseči tudi kabel z žicami kakor za telefon ter dovod električnega toka k električnemu žarometu. S tako opremljeno oblo je napravil Beebe mnogo poskusov, najprej brez po- sadke, za ugotovitev da-li je obla zares dovolj tesna. Pri tem so oblo opetovano potegnili iz morja do dveh tretjin napol- neno z vodo. Šele pozneje je zlezel v oblo Beebe. Bilo je jeseni leta 1932, ko se je Beebe s svojim prijateljem Bartolom spustil 630 m globoko v morje. Po prvem uspehu je bilo treba marsikaj popraviti in šele leta 1934 je Beebe svoj poskus pono- vil. Spustil se je 906 m globoko. Tam je znašal pritisk na njegovo oblo že 7.000 ton na okence pa 19 ton. Beebova opazovanja so bila zelo zanimiva, toda motilo ga je močno gurjanje oble.

Piccardov načrt

Najsenzacionalnejše na Piccardovem načrtu je to, da se hoče spustiti na morske globine v prostu plavajoči ne pa privezani obli. Torej prav tako kakor se je dvignil v stratosfere. Oblo se bo prosto spuščala v

globlino, zanašali jo bodo morski toki. Tako bo lahko Piccard nemoteno opazoval z vije- nje v morju. V nekaterih karakterističnih globinah se bo obla ustavila potem pa spu- ščala naprej. Piccard je prepričan, da se mu bo to posrečilo, ker predvideva vse mo- žne ovire in ker se bo zopet pripravil, da jih bo lahko premagal. Njegova obla bo merila v premeru 2 m in narejena bo iz ocelolitine. Da se bo lahko nemoteno po- tapljala bo imela zgoraj valjasto podobno plavut, v kateri bodo po vrsti pritrjene posode, napolnjene z oljem in parafinske plošče. Dve različni snovi hoče uporabiti za to, da bi se lahko po potrebi dvignil s pomočjo parafinskih plošč, če bi mu olje iz posod izteklo. Za nemoteno spuščanje v morske globine bo pod oblo pritrjena li- jaka podobna posoda, napolnjena z zrnatim železom. To železo se bo postopoma vsipalo iz posode potem posebne ceve, skozi katero bo napeljan električni tok. Železna zrna bodo tako magnetizirana in bodo sama zapirala odprtino. Čim bo pa zopet vključen električni tok se bo jelo železo znova vsipati iz posode. Tako se bo lahko Piccard v svoji obli spuščal v mor- ske gladine ter ustavljal kadar bo hotel.

Razen tega bo Piccard spuščal v oblo nekaj vode. Ves lijak z obtežitvijo bodo držali na obli močni elektromagneti in ta- ko bo lahko Piccard po potrebi na mah od- stranil vso obtežitev in se dvignil na po- vršje. Treba bo samo izključiti električni tok. Da je dosegel morsko dno, mu bo si- gnaliziral okrog 5 m dolgi kabel, ki se bo

Piccard

s spodnjim koncem dotaknil morskega dna in tako omogočil nekakšno plazenje oble nad dnem v varni razdalji od nevarnih tal. Zanimiva bo tudi razsvetljava zunanjega prostora. Razsvetljevala se ne bo od zno- traj, temveč bo žaromet na površju oble, zvezan z elektromagnetom, da ga bo lahko Piccard ločil od oble, kadar bo hotel.

Zvezo z morsko gladino pa Piccard ne bo imel. Šele ko se bo spet dvignil iz morja, bo lahko po radiu signaliziral, kje je. Pri tem bo pa tudi izstreljeval dimne rakete in v primeru sile bo pokrnil morje daleč na- okrog s fluoresceinom, kar se bo dobro vi- dilo tudi iz letala. Na dnu morja se bo mogel Piccard zanašati samo na preciznost in varnost svoje oble in morda še na to, da spodnji toki ne bodo vrgli oble ob pe- čne, ali zanesli v jame, iz katerih bi se ne mogla izmotati. Najprej se hoče Pic- card spustiti 5.000 m globoko. Tudi za ta začetek bodo potrebni železni žvičji, saj ni izključeno, da bo ostal Piccard s svojim spremljevalcem za vedno na dnu morja.

da so obvarovani tudi vsakega prepaha. Mnogo važnejšo vlogo bodo igrali ti av- tomobili v vojni, ker bodo omogočali stik med poedinimi vojaškimi formacijami na bojišču in v zaledju, ki ga lahko sicer stupeni plini preprečijo.

POSODILO
— Prijatelj, posodi mi sto din.
— Pri najboljši volji ti ne morem ustre- či, ker jih imam samo devetdeset.
— Nič ne de, daj mi teh devetdeset, de- set mi jih pa ostanesh dolžan.

Litografije slikarja Mihe Maleša Maleš je naš najplodovitejši in najoriginalnejši tvorec sedanje generacije

Ljubljana, 22. marca
Slikar Miha Maleš je, reki bi lahko, naj- ožje »obdejan« s slovenski umetnik gene- racije, ki se je začela uveljavljati kmalu po prevratu. Je pa tudi Miha Maleš naj- plodovitejši tvorec iz te generacije in go- tovo tudi najoriginalnejši. Zato ni čudno, da je njegovo delo vzbudilo pozornost mno- gih umetnostnih kritikov in esejistov, ki so skušali Malešev umetniški hotev in umetniško tvorbo v običajnih formulah umetnostne kritike izražati. Pred dnevi je izšla študija o litografijah Mihe Maleša. Napisal jo je Stane Mikuž. Priobčil je 35 najzanimivejših litografij Mihe Maleša iz dobe, ko je umetnik delal na akademiji v Pragi. Pravilno ugotavlja pisec, da so te litografije za osebnih umetnikov razvoj in za časovni slog izredno važne.

Objavljene litografije so nastale v Pragi od l. 1924. do l. 1927. Razstavljene so bile v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, pa tudi v tujini, tako v Rimu, Firenci, Varšavi, Kra- kovu in Pragi. Sedaj se nahajajo po ve- čini v javnih in zasebnih umetniških zbiri- kah. Namen reprodukcij, ki so odlične, je tudi, pravi avtor, da se obširneje po- kaže ta umetnost to je risbe na kamnu, ki je pri nas tako malo znana in spošto- vana.

Za dobo ko je prišel Miha Maleš v Pra- go, je bilo značilno, da ji je bilo več do vsebine kakor do oblike. Zato je tipičen pojav te dobe izreden porast grafične pa- nove v slikarski umetnosti. Grafična umet- nost se razbuhota vedno, kadar je po- trebno izpričati novo vsebinsko resnico.

V nadaljnjem avtor ocenjuje in poja- snjuje obliko in vsebino Maleševih litogra- fij, počenši z »Marijo« iz l. 1924, ki prica,

da tedaj Maleš še ni zapustil realne for- me, katere mu je služila za kar najbolj jasno izražanje notranje vsebine. Iz tega leta je bolj epična »Pravljica«, litografija »Ljubezen« in »Tih ljubec«, pri kate- rih je resnična oblika že močno okrnjena. Določena linija se je že umaknila impres- sionističnemu načinu oblikovanja. Figura je samo simbolični izraz vsebine. Upodob- ljena je ideja ljubezni. V isto vrsto spada tudi »Bolnik«. Dobro pojasni avtor nato slikarjevo iskanje novih formalnih proble- mov. »Melanholija« označuje avtor kot eno prvo »maleševsko«. Slikarska plošev je razdeljena v rafinirano pretehtane ob- likovne vrednote. Realna podoba je postala sredstvo za posredovanje čustev in mi- sli.

L. 1926 pomeni v Maleševem pojmo- vanju umetnostnega predmeta nov korak naprej. Litografije iz tega časa kažejo, da se bavi predvsem z motivno tendenčni- mi problemi (V baru, V predmestni okoli- šini, Delavska družina, Una cum uno, Visoka pesem.) L. 1926 je nastala tudi »Bajka«, ki kaže, da je umetnik prispel v svojem razvoju č do stopnje, na kateri gra- di svoj svet povsem iz lastnega čustve- nega sveta. »Dekliški akt« iz l. 1927. kaže, kako samovoljno gleda umetnik na resni- čno naravo. V tem času je Maleš končaval graditev svojega osebnega sveta umetno- sti. V sledečih delih se očituje da je Ma- leš dosegel vsebinsko in oblikovno ura- vnovesečnost. Avtor ugotavlja ob koncu: Dosledno je zaznavan razvoj Maleševga umetnostnega prepričanja v pričujočih li- tografijah. Škoda, da je prekinil to plo- dovito delo, ko je odšel iz Prage.

Nova knjiga za naše obrtnike in umetnike Album „Moderno slovensko pohištvo po narodnih motivih“

Ljubljana, 22. marca
Leta 1921 je prof. O. Grebenc po geslu: »Probudimo naš narodni slog!« ustanovil društvo »Probuco«. Ko je prihodnjega leta priredil po večjih krajih Slovenije po- tovalno razstavo svojih del in stremljen, je prerokoval, da ga deset let še ne bo nihče razumel. V resnici je trajalo celih šestnajst let, preden so njegovi globoko za- mišljeni načrti prodrli tako daleč, da jih je sprejel v svoj program celo referat za pospeševanje obrti pri lanskim upravi ter jih uresničil v obliki albuma pod naslo- vom **Moderno slovensko pohištvo po narodnih motivih**.

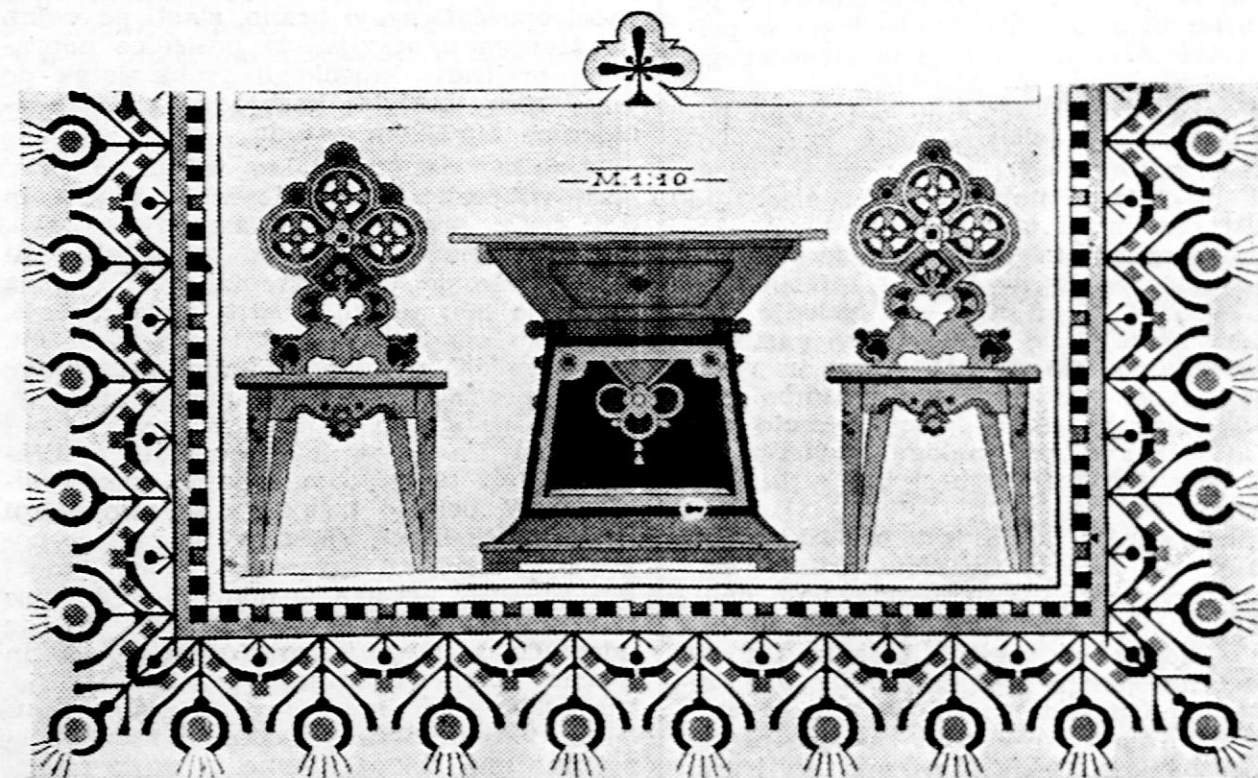
Ta album, ki je pravkar izšel, obsega dvakrat po dvanajst listov barvanih pred- log in risb. Kakih 28 pokrajin Slovenije je tukaj zastopanih s sebi primernimi, po tamkajšnjih domačih motivih naštetimi ko- si pohištva, kakor so miza, stol in klop, postelja, omara z ogledalom, police namestu nočnih omaric in karnise. Cena albuma je 250 din, dobi pa se naprodaj le pri avtorju, oziroma pri založbi, v VIII. oddelku banke uprave v Ljubljani. Obli- ke pohištva po teh osnutkih so docela no- ve, motivi pa so posneti iz zamle naše ljudske umetnosti.

bodo prav vsem šolam zanesljiv kazniot, kako je treba gledati domačo snov. Da, te dekorativne motive bodo mogla s pridom uporabiti tudi ženska ročna dela. Ker so se plemenitim domačim oblikam žel je do- cela odtujila, jim bo mogoče na teh pod- lagah zopet uvesti z materinim mlekom prisenani umetnostni okus in se znebiti tuj stva.

Marsikomu bo zraslo tudi vprašanje ali se Grebencova smer tudi kaj tiče naših in- ženjerjev in arhitektov. Pa še kako se jih tiče, nikogar bolj ko njih. Seveda prvi po- goj, ki ga morajo izpolniti, je, da na stre- mljenja te vrste ne bodo več gledali srehp oči. Tudi ne smejo več govoriti, češ da ni iz ljudske umetnosti še nikoli zrasla visoka umetnost.

Prof. Grebenc je začel tam, kjer je do- mači ljudski umetnik na deželi nehal. Sam izjavlja, da hoče dati približno sliko, kako daleč bi se razvil na deželi pohištveni slog, če bi ne bil začel propadati. Te predloge so torej takšne kakovosti, da spadajo zgolj na deželo. Prav iz tega pa se odpira na- šim arhitektom silno široko polje dela in ustvarjanja.

Kdor se bo v stvar poglubil temeljito in z vso dobro voljo, bo hitro našel korak na-

Morda bo kdo izrekel bojazen, češ da bo pohištvo po teh predlogih predrago. Na to nam odgovarja sam avtor: »Stroški za slo- venske hišne opreme ne bodo presegali cen danes običajnih hišnih oprem, ki so na- pravljene po tujih vzorcih.« Danes izda človek mnogo denarja za sam osnutek. Ko je oprema gotova, se osnutek zavre, ker ne ugaja nikomur drugemu. Pred pohi- štvom v Grebencemv slogu pa se bo ljud- ska duša hitro zavedala, da ima pred se- boj nekaj svojega, domačega, zato bo sega- la po njem, tudi če bo izdelano v celih se- rijah. Prav izdelovanje v serijah pa bo omogočilo cene novemu pohištvo zelo zni- žati.

prej. S svojimi osnutki se bo prilagodil za- htevam meščanskega okusa in kmalu bo- mo doživeli po zaslugah arhitekta, da bo z modernim slovenskim pohištvo okusno opremljena tudi naša meščanska hiša. Tu- di semkaj se bosta vrnila stara domačnost in narodna značilnost ter naši sosede ne bodo več mogli gledati po naših mestih svoj Kulturgebiet. Glavno pa je to: vrnila se nam bo vendar že enkrat vera v last- no moč in veljavo.

Sokol

»Pepeka« v Sokolskem domu v Šiški. V soboto 25. t. m. bo ob 15. uri v našem domu gostovanje šentjakovskega gledali- šča s pravljico igrano »Pepeka«, ki jo bo režirala ga Polonca Juvanova. Mikavno de- janje spremljajo glasbene in plesne toč- ke, katere je nastudiral gdč. Maša Slav- čeva. Vabimo sokolsko mladino in ostalo občinstvo, da poseti v čim večjem številu to zabavno in zanimivo pravljico igrano, ki bo s svojo bogato vsebino, inscenacijo ter razkošnimi kostumi navdušilo staro in mlado.

TO JE NEKAJ DRUGEGA

— Pogled, mamica, tu pred trgovino sto- ji snežni mož.
— Snežni mož? Ne verjemi tega, jaz nisem snežni mož, jaz samo čakam tu, da si moja žena izbere blago za novo obleko.

RAZSTRESENOT

Profesor: Ah, da, čutil sem, kako mi je segla noka roka v žep, v katerem sem imel denarnico, toda misli sem, da je to moja roka.

Električno uho namestu človeškega Za industrijo zelo važen izum ameriškega inženjerja H. Hardinga

Ameriški inženir, po svojem očetu gene- ralni ravnatelj Harlowe tvrdke H. Ha ding je pokazal na sestanku ameriškega zavoda rudniških in kovinskih inženjerjev aparat, ki po zvoku avtomatično vodi tok rude v jekleni min. Ha ding je prevzel po očetu vodstvo metalurške tovarne, kjer drob- ne med drugim rudo v posebnem minu. Ta min je izumil Hardingov oče. V minu kroži boben, v katerem je mnogo drobnih, jeklenih kroglic. V boben polagoma spu- ščajo rudo, ki se v njem zmelje v prašek. Izumiteljev sin in novi ravnatelj družbe sta podrobneje proučila delovanje tega mina. Znano je bilo, da je pri določenih hitrosti spuščanja nove rude kapaciteta mina največja. To hitrost pomaga spoznati zvok.

Če teče ruda v min počasi, začne min močno sklepetati. Če teče ruda preveč hitro, se izpremeni zvok v rahlo bobnenje. Morali so posebej izučiti delavce, da spo- znajo po zvoku mina, kako je treba spu- ščati vanj rudo. Mladi Harding je pa opa- zil, da se na delavčevu uho ne more do- volj zanesi. Delavec sicer dela pri stroju po svoji najboljši vesti, toda njegovo uho

dojema zvok različno po tem da-li je utru- jeno ali spočito, da-li posluša pred obedom ali po njem. Razlika je lahko znatna.

Zato se je obrnil Harding za pomoč k robotu. Namesto človeškega je postavil električno uho. Delujoči min pošilja zvok v parabolični reflektor, od koder prehaja na mikrofoni. Mikrofonski tok e v zvezi z galvanometrom, ki se giblje med dvema kontaktoma. Če je zvok pravilen, se gal- vanometer ne dotakne nobenega kontakta. Čim pa zvok pada in narašča, se nagne gal- vanometer na eno ali d ugo stran in ko se dotakne kontakta vključi drugosmerni tok. Ta potem odpre ali zapre dotok rude po potrebi. Električno uho je tako občutljivo da razločuje zvočni padec ali naraščanje ene četrtinke decibella. Je torej 80 do 100 krat občutljivejšo od človeškega ušesa. Podjetje ima zdaj v obratu 75 takih stro- jev. Ta naprava bo gotovo igrala v in- dustriji še veliko vlogo. Višina zvoka in njegova intenzivnost sta važna momenta za pravilno delovanje cele vrste strojev. Elek- trično uho bo lahko v vseh takih primerih opravljalo delo najzanesljivejšega paznika.

Kondenzirano mleko za dojenčke

Neka londonska porodnišnica je naslo- rila nedavno po radiu nujno prošnjo na doječe matere naj bi se katera prijavila in sprejela novorojenčka ki mu je bila umrla mati: nekaj ur po porodu in ki je bil preveč slaboten, da bi ga mogli hraniti umetno. Priglasile so se štiri žene, izmed katerih so zdravniki zbrali dve. Otrok je bil rešen. Razen požrtvovaln h mater se je pa oglašil tudi milijonar sir Julien Cahn ki je dal narodnemu fondu za zaščito ma- ter in otrok na razpolago denarna sredstva za potrebne ukrepe v vseh podobnih prime- rih, ki bi se pripetili v bodoče.

V Queen Charlotte Maternity Hospitalu so ustanovili laboratorij, kjer konservirajo materino mleko z zmrzovanjem tako, da vzdrži po več tednov ali celo mesecev.

Sir Julien Cahn je plačal vso opremo la- boratorija in kril tudi vse druge stroške za leto dni. Porodnišnica, kjer so ta la- boratorij ustanovili, lahko pomaga tudi dru- gim zavodom, ki bi nujno rabili za dojen- čke materino mleko. Ravnatelj ca babiške- ga oddelka asistentka Darceva je izjavila, da hrani s konzerviranim materinim mle- kom več otrok in da se zelo dobro počutijo. Mleko jemljejo materam s sterilizirano se- salko, potem ga pa pasteurizirano ipo- stavijo za 24 ur v ledenico, kjer zmrzne. S tem je konservirano.

Rim najmirnejše mesto

Po tri leta trajajočem intenzivnem de- lu se je končno italijanskemu prometne- mu ministru posrečilo napraviti iz Ri- ma najmirnejše mesto na svetu. Najmir- nejše v tem smislu da zdaj v vsem Rimu ne slišiš avtomobilske hupe. Strogo je namreč prepovedano vsako hupanje Av- tomobilisti so se temu prilagodili in zdaj so vsi zadovoljni — oblasti, pešci in av- tomobilisti.

Zanimivo so izkušnje, da prepoved hu- panja ni povzročila nobenih prometnih težkoč. Niti hitrost prometa ni trpela. Za- to je pa padlo število avtomobilskih ne- sreč za celih 40%. Rim ima 67.000 avto- mobilov. Pri tolikem številu avtomobilov je tako veliko nazadovanje števila pro- metnih nesreč zelo pomembno. Po zgledu Rima so prepovedali avtomobilistom hu- panje tudi v Milanu, Firenci, Neaplju in še nekaterih drugih italijanskih mestih.

Protipilinski avtomobili

Iznačljivi Angleži so jeli izdelovati av- tomobile, ki so se zelo dobro obnesli kot protipilinski. V novem avtomobilu se bodo lahko vojak ali pa tudi civilisti mirno vozili po krajih, okuženih s strupenimi plini. Ne bo se jim treba bati, da bi se zastrupili. Kajti avtomobil je narejen, tako, da strupeni plini ne morejo prodreti vanj. Nove avtomobile so že preizkusili v kra- jih, okuženih s strupenimi plini in obne- sil so se zelo dobro.

Izdelovanje protipilinskih avtomobilov je pa zelo težko in drago. Okence, vrata in spodnja karoserijska morajo biti izdelani ta- ko da ne propuščajo zraka. V mirnem času »majo« novi avtomobili to prednost, da ljudem v njih ni treba požirati prahu in

Nemška letala za Japonsko

Svet se še živo spominja rekordnega po- leta kapitana Henkea in njegovih tovarišev iz Berlina v Tokio. Njegov svečani start je bil lani 28. novembra. Letalo se je na povratku zadržalo na otoku Manilla. V bli- žini otoka se je pokvarilo krnilo, letalo je padlo v morje in se potopilo. Toda poteg- nili so ga iz morja in popravili tako hitro, da se je vrnilo v določenem času in sicer 7. januarja. Rekordni polet ni bil važen sa- mo v sportnem pogledu, temveč tudi v tr- govskem in njegove posledice so se kmalu pokazale.

Japonci so te dni sklenili pogodbo glede dobave petih prometnih letal Foker-wulf tipe Condor. To je najmodernejše promet- no letalo za velike daljave, kovinast eno- krovnik z dvema kabina za 26 potnikov. Letalo ima 4 motorje po 720 HP, doseže hitrost 330 km na uro in se lahko dvigne